Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ



№ 250 (1750) ♦ Середа, 31 грудня 1997 року ♦ Ціна договірна

З Новим роком!

І нехай він буде кращий за попередній



Шановні співвітчизники!

Завершується рік 1997-й. Ми зустрічали його з надією, а проводжаємо без особливого оптимізму. Бо не змогли досягти успіху в будівництві тієї України, якою її хочемо бачити, — державою демократичною, з потужною економікою, з робочими місцями для всіх працездатних, з надійним соціальним захистом громадян.

Натомість тривав спад виробництва, погіршилася і так складна ситуація у сільському господарстві, ще важче стало жити інтелігенції, багатодітним сім'ям, пенсіонерам і студентам, інвалідам. Держава впритул наблизилася до небезпечної межі, за якою — втрата економічної незалежності, а відтак, і незалежності політичної.

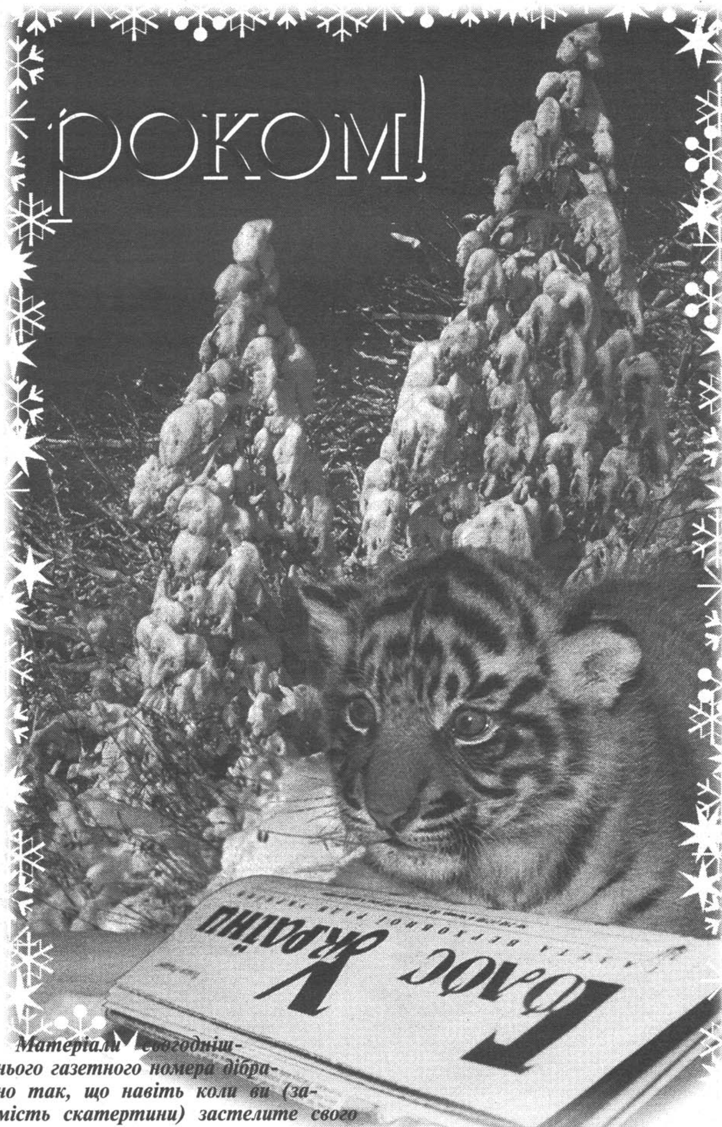
Та все ж залишається в наших серцях місце для надії. Адже у різні історичні періоди наш народ пройшов через важчі випробування і вистояв.

Рік 1998-й має стати вирішальним для нашої держави і кожного громадянина. Обираючи наприкінці березня новий склад Верховної Ради України та місцеву владу, ми по суті обиратимемо свою долю. Україні потрібні сили, націлені на творення, а не на продовження руйнації. У світі поважають тих, хто сам уміє працювати, організовувати життя і виробництво. Яким буде рік прийдешній — залежить від кожного з нас.

Хочу побажати вам, шановні співвітчизники, добра, здоров'я, щастя, оптимізму, активної участі в житті нашої держави. Вірю в те, що всі разом ми зробимо Україну багатою, демократичною — країною, якою зможемо пишатися!

Добрих вам Новорічних і Різдвяних свят!

Голова Верховної Ради України **О.О. МОРОЗ.**



Матеріали сьогоднішнього газетного номера дібрано так, що навіть коли ви (замість скатертини) застелите свого скромного новорічного стола нашою газетою — все одно опинитесь у компанії хороших людей. А ми саме цього й хотіли. Тому-то гості наших сьогоднішніх сторінок — люди не обов'язково офіційно-посадові, не обов'язково зореносні чи дуже грошовиті. Швидше навпаки — вони схожі на кожного з нас. Але вони уміють жити всупереч невигідним обставинам. На цих людей (а їх, Богу дякувати, не так і мало) можна покластися. З ними не страшно зустрічати завтрашній день і прийдешній рік. Тож хай вони будуть з вами сьогодні і завжди. І ще одне. В сьогоднішньому номері ви зустрінете нову рубрику «Листи з кошика». Річ у тім, що деякі наші читачі, перш ніж привітатися, пишуть так: «Мого листа ви, звісно, викинете в кошик...» Ми відібрали для публікації саме такі листи — щоб залишити позаду останні крихти недовіри між нами. До зустрічі в Новому році, дорогі друзі!

З новим бюджетом!

Верховна Рада прийняла Закон про держбюджет!

2

P.S.

- **У другому півріччі 1997 року Кабінет міністрів та інші центральні органи виконавчої влади не виконали в установлені строки кожне дев'яте доручення Президента України.**
- **Право на постачання російського газу в Україну одержать 15—16 трейдерів.**
- **Постанову уряду РФ про поставки українського цукру в рамках митної квоти буде прийнято на початку 1998 року.**

Офіційно

Подяка і прощання посла

Заступник Голови Верховної Ради України Віктор Мусіяка зустрівся з Надзвичайним та Повноважним Послом Сполучених Штатів Америки в Україні Уїльямом Гріном Міллером у зв'язку із завершенням місії посла в Києві та поверненням його на батьківщину.

Обговорювалася внутрішньополітична ситуація в нашій державі, а також розвиток українсько-американського співробітництва. Пан Міллер подякував заступникові глави парламенту за допомогу в роботі.

Повідомлення Центральної виборчої комісії

Центральна виборча комісія повідомляє, що 5 січня 1998 року закінчується прийом пропозицій щодо кандидатур від політичних партій і виборчих блоків партій до складу окружних виборчих комісій в одномандатних виборчих округах №№ 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224 по виборах народних депутатів України на території України.

Трудовий колектив голосує за Олександра Мороза

Голова Верховної Ради Олександр Мороз узяв участь у зборах трудового колективу Кіровоградської геологорозвідувальної експедиції № 37. Під час розмови геологорозвідувальники висловили переконання, що за належного фінансування робіт можна створити власний цикл вироблення ядерного палива, а також забезпечити стабільність гривні завдяки видобутку золота.

Збори трудового колективу прийняли рішення висунути Голову Верховної Ради Олександра Мороза кандидатом у народні депутати по Кіровоградському виборчому округу № 98.

***

Під час поїздки по Кіровоградській області Голова Верховної Ради Олександр Мороз на АТ «Гідросила» провів «круглий стіл» за участю керівників підприємств області.

Олександр Мороз у вступному слові поінформував про роботу парламенту над проектом держбюджету-98. Він запевнив, що думки і пропозиції учасників «круглого столу» буде враховано в роботі Верховної Ради.

Треба зазначити, турботи директорського корпусу насамперед пов'язано з економічною політикою держави. Зокрема, учасники розмови наголошували на тому, що уряд проводить незрозумілу податкову політику. На їхню думку, треба хоча б років з п'ять попрацювати за постійного податкового законодавства, а не змінювати його кожні півроку, запроваджуючи до того ж закони заднім числом. Окрім того, податкова адміністрація відразу починає нараховувати штрафні санкції, бо, мовляв, підприємство порушило строки сплати того чи того податку, введеного заднім числом.

На цій проблемі загострив увагу генеральний директор АТ «Дніпроенергобудпром» Іван Марон. Окрім того, він навів як приклад, що на підприємствах акціонерного товариства протягом року побували 235 комісій.

Директор АТ «Гідросила» Гарій Бугреєв вважає, що держава має стимулювати ті підприємства, які працюють на експорт, а не бити їх по кишені. Зокрема, митними зборами. Він звернув увагу на те, що об'єкти соціальної сфери не увійшли до вартості майна акціонованого підприємства, і водночас АТ продовжує їх фінансувати, що значно впливає на собівартість продукції.

Комерційний директор корпорації «Лан» Олексій Скічко, голова правління ВАТ «Птахокомбінат» Андрій Райкович вважають, що треба звернути увагу на розвиток сільськогосподарського виробництва. Вони наголосили на потребі стимулювати виробників сільгоспмашин, ввести жорсткі критерії щодо імпортованого продовольства. На їхню думку, треба прискорити роботу над законопроектом «Про лізинг». За цієї умови корпорація «Лан» готова поставити на село близько 2000 українських комбайнів.

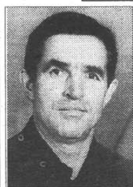
Керівники промислових підприємств також переконані: не можна руйнувати колективні сільськогосподарські підприємства, оскільки фермер, задушений податками і цінами, починає тікати з села.

Підсумовуючи розмову, Голова Верховної Ради зауважив, що всі побажання промисловців буде враховано у роботі над законопроектами. Він звернув увагу на те, що, завдяки чіткій виваженій позиції Верховної Ради, урядові не вдалося задушити виробництво новими податками. Бо, як виявилося у процесі роботи над революційним пакетом податкових законів, депутатам насправді пропонувалося «освятити податкову контрреволюцію».

Володимир КОРОЛЮК.

У номер

Вітання від космонавта



З Новим роком і наступними Різдвяними святами привітав земляків перший космонавт незалежної України під час своєї телефонної розмови з головою Чернівецької обласної держадміністрації Георгієм Філіпчуком. Як передає кореспондент ДІНАУ, Леонід Каденюк попросив керівника області передати глибоку вдячність буковинцям за сприяння, надане йому під час підготовки до польоту, і велику моральну підтримку, яку він «відчував і на землі і далеко за її межами». Космонавт повідомив, що нині він відбуває післяполітну адаптацію, проходить різноманітні дослідження в американському космічному центрі імені Ліндона Джонсона, розташованому у місті Х'юстон. А незабаром команда «Колумбії» у повному складі вирушить до Японії на запрошення уряду та громадськості цієї країни. Після завершення візиту екіпаж прилетить до Києва, а звідси відправиться на Буковину, відвідає рідне село українського космонавта — Клішківці Хотинського району.

Із декларації про доходи за 1996 рік

Народного депутата України Ярослава Ільясевича:

— Загальний сукупний доход мій та членів сім'ї (дружина і два сини) становив 8696,70 грн. У приватній власності маємо квартиру загальною площею 32 кв. м та гараж 16 кв. м., два автомобілі (мій і сина) — «Москвич-412», УАЗ-469. На рахунку в ощадбанку є 0,64 грн. Іншого рухомого й нерухомого майна, вкладів у банках, цінних паперів та інших активів ні я, ні моя сім'я не маємо.

Народного депутата України Володимира Марченка:

— Загальний сукупний доход мій та моєї сім'ї (дружина, син, донька) становив 9361,80 грн. У приватній власності маємо трикімнатну квартиру житловою площею 40,1 кв. м., два гаражі по 20 кв. м, земельну ділянку — 0,02 га та два автомобілі — ЗАЗ-965 і ВАЗ-21061. Іншого цінного рухомого й нерухомого майна, цінних паперів, приватизаційних сертифікатів, сімейних заощаджень ні я, ні моя сім'я не маємо.

Народного депутата України Михайла Чурути:

— Загальний сукупний доход мій та моєї сім'ї (дружина, син) становив 13150, 27 грн., з них вирахувано податків 2223,03 грн. З нерухомого майна маю трикімнатну квартиру загальною площею 56,7 кв. м., земельну ділянку — 0,06 га. Дачних будинків, транспортних засобів не маю. Сума сімейних заощаджень в ощадбанку становить 3000 радянських рублів, покладених до 1992 року. Рахунків у зарубіжних банках не маю. У власності сім'ї такі цінні папери: облігації державної внутрішньої позики за 1982 рік на суму 450 радянських карбованців та три приватизаційні майнові сертифікати номінальною вартістю 50 мільйонів українських карбованців.

Спокійно, громадяни! Ви просили диктатуру?

Парламентська хроніка

Ранкове засідання 30 грудня

Депутатська група «Єдність» внесла пропозицію про негайний розгляд парламентом законопроекту про імпічмент Президентові.

Група «Єдність» зажадала негайно створити спеціальну слідчу комісію Верховної Ради. До складу комісії, відповідно до Конституції, має увійти спецпрокурор та спеціальні слідчі для розслідування «антиконституційних дій Президента, його адміністрації та підпорядкованих структур».

Як сказано у заяві групи, виголошеній на засіданні парламенту її членом Віктором Омелічем, створення такої групи зумовлене потребою «запобігти антиконституційному переворотові і знищенню парламенту з залученням до цього кримінальних структур».

Депутатська група заявляє про те, що Президент і його оточення «стали на злочинний шлях боротьби з демократичною опозицією». Як твердить «Єдність», про це можна говорити на підставі опублікованого в ЗМІ «таємного плану першочергових дій з нейтралізації партії «Громада», розробленого секретарем Ради національної безпеки і оборони (РНБО) Володимиром Горбуліним».

Як видно з документа, сказано в заяві групи «Єдність», президентськими структурами «освячується антиконституційна стратегія утримання влади будь-що, в тому числі шляхом фізичного знищення політиків і адміністративного усунення з політичної арени лідера партії «Громада» та групи «Єдність» Павла Лазаренка».

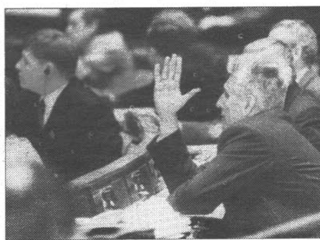
У разі успішного втілення всіх розробок, зазначає «Єдність», виникне низка штучно порушених кримінальних справ проти політиків, шельмування депутатів та активістів опозиційних сил. «Президентська команда стоїть за крок від введення диктатури», — заявляє група «Єдність».

Як сказано в заяві, «можна прогнозувати запровадження найближчим часом надзвичайного стану, заборони діяльності окремих політичних партій, зрив парламентських виборів і розпуск Верховної Ради». Введення плану в дію, підкреслюється в заяві, призведе до дестабілізації в країні.

В разі підтвердження цих фактів, сказано в заяві, група «Єдність» пропонує порушити питання про імпічмент Президенту.

Крім того, депутатська група «Єдність» вносить пропозицію негайно розглянути підготовлений нею законопроект про імпічмент Президенту.

Головним питанням порядку денного сесії, безперечно, є проект бюджету на 1998 рік. Проте перш ніж перейти до його розгляду в третьому і, можливо, останньому читанні, Верховна Рада вирішила врегулювати деякі питання, пов'язані з його прийняттям. Зокрема, у зв'язку з потребою залучення коштів для підтримки народного господарства міністр фінансів Ігор Мітюков запропонував прийняти закон



«Про залучення до державного бюджету України на 1998 рік амортизаційних відрахувань» та внести зміни до законів України «Про оренду державного майна» та «Про оподаткування прибутку підприємств». Не всі депутати поділяють цю думку. Наталія Вітренко вважає: депутатам пропонують стати співучасниками злочину проти підприємств, які нарешті отримали закон, що захищає амортизаційні відрахування. Володимир Пилипчук зауважує, що це може дати позитивний ефект лише на два—три місяці, а потім підприємства завалються.

Прем'єр-міністр Валерій Пустовойтенко на це зазначив, що коштів на капітальні вкладення до бюджету фактично немає, і якщо їх так і не буде, то наступного року не варто чекати на зрушення в економіці. Тому, якщо народні депутати не погодяться на 15 відсотків («за» проголосували лише 166 депутатів), то треба погодитися хоча б на 10. При цьому було запропоновано відраховувати ці кошти лише з рентабельних підприємств та розподілити їх за погодженням із базовими комітетами Верховної Ради. Врешті-решт, цей закон було прийнято в першому читанні, але за умови, що до 11 січня наступного року Кабінет міністрів надасть Верховній Раді перелік підприємств, куди планується вкласти залучені кошти.

З новим бюджетом!

Денне засідання 30 грудня

Після перерви Верховна Рада розглянула головне питання — проект держбюджету 1998 року. Прийняття бюджету до початку року стане своєрідним рекордом за роки існування незалежної України. Тим часом рекордну вагу заявлено. Після дискусії Верховній Раді вдалося затвердити спірні статті 1, 2, 3 та 4. Отже, доходну частину встановлено в розмірі 21,101 млрд. грн., видатки мають становити 24,481 млрд. грн. Граничний дефіцит установлено в розмірі 3,380 млрд. грн. /3,8 відсотка від ВВП/. Проте під час обговорення з новою силою розгорнулася дискусія щодо другої статті, яка стосується розміру державного боргу, — його врешті-решт визначено в сумі 16,961 млрд. грн., хоча всі розуміють, що обсяги внутрішнього боргу далеко більші. Встановлено, що державні внутрішні й зовнішні запозичення мають здійснюватися в межах загального обсягу визначених граничних розмірів державного внутрішнього боргу та зовнішніх запозичень. А загалом їх розмір у 1998 році для погашення державного боргу та фінансування дефіциту бюджету становитиме 5,580 млрд. грн.

Нарешті дискусію припинили і проголосували за бюджет-98.

Отже, рекордну вагу заявлено. І взято (240 голосами). З новим бюджетом!

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Високому суду не потрібен тиск. Важливіше вивчити лексику

УЧОРА Конституційний суд України оголосив рішення, прийняте за конституційним зверненням громадян з міста Жовті Води про офіційне тлумачення статей 55, 64, 124 Конституції України.

Підставою для розгляду справи стала відмова судів загальної юрисдикції у прийнятті позовних заяв цих громадян до Кабінету міністрів України про виконання зобов'язань за облігаціями Державної цільової безпроцентної позики 1990 року та відшкодування моральної шкоди.

Відмова у прийнятті позовних та інших заяв, скарг, оформлених відповідно до чинного законодавства, є порушенням права на судовий захист, яке згідно зі статтею 64 Конституції України не може бути обмежене.

За рішенням Конституційного суду частину другу статті 124 Конституції України необхідно розуміти так: юрисдикція судів, тобто їх повноваження, вирішувати спори про право та інші правові питання, поширюється на всі правовідносини, що з'являються у державі, в тому числі й ті, що виникли з факту придбання громадянами України облігацій Державної цільової безпроцентної позики 1990 року, щодо яких, відповідно до Закону «Про державні гарантії заощаджень громадян України» від 21 листопада 1996 року, держава взяла на себе зобов'язання про компенсацію реальної вартості знецінених державних паперів.

За рішенням Конституційного суду, ухвали судів загальної юрисдикції про відмову у прийнятті позовних заяв громадян про виконання зобов'язань, які виникли у зв'язку з придбанням облігацій Державної цільової безпроцентної позики 1990 року, та відшкодування моральної шкоди підлягають перегляду в порядку, встановленому Цивільним процесуальним кодексом України.

Після оголошення рішення голова Конституційного суду Іван Тимченко провів прес-конференцію. Представники засобів масової інформації з нетерпінням чекали на сенсацію, на яку їм натякали ще до засідання. Голова КС мав нарешті «розсекретити» тих, хто чинив тиск на діяльність високого судового органу. І «розсекретив», чим викликав, м'яко кажучи, легке здивування в багатьох журналістів. З'ясовується, з усіх органів влади на Конституційний суд тисне Верховна Рада, особливо її Голова Олександр Мороз.

Іван Артемович послався на телефонну розмову, яка нібито відбулася між ним із главою парламенту. Найвищий посадовий суддя заявив, що начебто Олександр Мороз пропонував йому прийняти за двома справами «правильне рішення», і тоді він не дасть ходу депутатській заяві, в якій ідеться про нелегітимність призначення шести членів Конституційного суду президентським указом. Цілком зрозуміло, що довести або спростувати факт такої телефонної розмови важко. Отож голові Конституційного суду, як юристові, варто було б знати, що використання аргументів, які не можна підтвердити документально, щонайменше непрофесіональне або викликане бажанням зіграти комусь на руку і пахне звичайною політичною кон'юнктурою.

Якщо пан голова і очолюваний ним Конституційний суд використовують у своїй роботі такі, скажемо прямо, сумнівні аргументи, то яка ж тоді достовірність і відповідність нормам права прийнятих ними рішень?

Шановний Іване Артемовичу, ми цілком згодні з вами, що суд, а тим більше Конституційний, має бути незалежним у своїй діяльності і дотримуватися букви закону.

Ми також переконані, що суд має бути однаковий у ставленні і до Верховної Ради, і до Кабінету міністрів, і до адміністрації Президента, і до самого глави держави, і до пересічного громадянина.

Нас дуже втішає ваша обіцянка, що під час прийняття рішень за будь-якою справою жодні вказівки, крім положень Конституції України, виконуватися не будуть. Це подає надію, бо досі ми сумнівалися, чи не сприймає високий суд Конституцію і її гаранта за поняття-синоніми.

Марина КОВАЛЬЧУК.

Вибори-98

Школа для кандидатів. І не тільки

Україна готується до виборів. Не лише до Верховної Ради, а й до місцевих рад. Величезна армія пошукувачів мандатів народних обранців має дотримувати певних правил. Адже саме наявність та додержання таких правил надає змогу відрізнити цивілізовану країну від дикунської.

Закон «Про вибори народних депутатів України» створив юридичну базу. Але, як і будь-який інший закон, не здатний описати усі колізії, що виникають під час проведення передвиборної кампанії та самих виборів. Зокрема, етичний бік справи та його зв'язок з практичною діяльністю самих кандидатів у народні депутати, їх довірених осіб і членів виборчих комісій усіх рівнів.

Досвід попередніх виборів (у яких автор брав участь як кандидат у народні депутати до Верховної Ради) дає підстави стверджувати, що є значна кількість моментів, які закон не може передбачити.

Наприклад, на одній з дільниць довірена особа одного з кандидатів забирала та ховала агітаційні плакати інших кандидатів. Мені вдалося схопити його за руку. Склали акт, який підписав голова комісії цієї виборчої дільниці, представники інших кандидатів у народні депутати і навіть інша довірена особа цього ж кандидата.

І що робити далі? Як таке порушення має позначитися на подальших діях комісії? Чи вилучити з дільниці цього представника або всіх представників кандидата у народні депутати? Яким документом повідомити про цей факт Центрвиборчком? Це далеко не всі запитання, що виникли під час з'ясування конфлікту.

Згадав лише один випадок. А їх — багато. Намагання заборонити кандидатові в народні депутати перебувати на дільниці під час виборів, недопущення одних кандидатів у народні депутати на збори виробничих колективів та створення найкращих умов для інших тощо.

Чи можна запобігти всьому цьому? Так. Для цього слід провести попереднє навчання всіх учасників виборчого процесу.

Таке навчання Центрвиборчком міг би організувати і провести з допомогою товариства «Знання», ще однією політично не заангажованою громадською установою, яка має значний лекторський та науковий потенціал і розгалужену мережу своїх філій.

Природно, першим постане питання про фінансування такого навчання. Одним із джерел мають бути надходження, перебачені частиною 55 статті 42 Закону «Про вибори...» — 17 тисяч гривень від кожної партії, яка братиме участь у виборах (передбачаємо заперечення: згідно з частиною 12 цієї статті застава повертається партіям, які наберуть не менш як 4 відсотки голосів і матимуть право на розподіл місць за партійними списками. Але таких партій може бути 5—6. А братиме участь значно більша їх кількість). Другим джерелом мають бути надходження від кандидатів у народні депутати, які воліють навчити своїх довірених осіб. Третім — частина коштів з державного бюджету. Адже залагодження спірних ситуацій і конфліктів потребуватиме значно більших витрат, аніж витрати на навчання.

Голова товариства «Знання» України Анатолій Погребняк вважає, що ця установа здатна надати й організаційну, і методично-консультативну допомогу Центрвиборчкому в проведенні такого навчання.

Переваги? Усі учасники «гратимуть» за одними правилами, що дасть змогу уникнути значної кількості непорозумінь та конфліктів; зменшення витрат часу на всілякі погодження та з'ясування положень закону і його трактування; виключення порушень закону через необізнаність з ним або його нерозуміння; підвищення якості роботи всіх учасників виборчого процесу; залучення на вибори більшої кількості виборців через збільшення їх особистої зацікавленості у процесі та його результатах. Це лише деякі з переваг. Проте і цього невеликого переліку досить для того, щоб зрозуміти: ідея має сенс.

Слово за Центрвиборчкомом.

Геннадій ПАСТЕРНАК-ТАРАНУШЕНКО.

На чому стоїмо?

ВЖЕ СЬОМИЙ рік незалежності Української держави, а питання бути чи не бути, на превеликий жаль, не знімається з порядку денного. І щораз з новою гостротою постає очевидне джерело загрози для держави — її державна влада. Чи то дії щодо будівництва фінансової піраміди з облігаціями державної позички, чи імітація ринкових реформ при прогресуючому всевладді адміністраторів, чи намагання зневажити і поглумитися над найбільшими досягненнями цих років — Конституцією України і новим виборчим законом.



Історична пам'ять про розвиток подій в Українській державі початку цього століття має стати застереженням від повтору помилок і щодо пошуку зовнішніх союзників для підтримки держави, і щодо експериментів із швидкої зміни форми державного правління. Декілька кроків цим шляхом ми вже зробили.

В сучасній Україні ми маємо зовсім небагато досягнень, які можуть бути предметом гордості й водночас об'єднуючим чинником для всієї нації. Конституція України таким предметом є! Й тому замах на вчинення неконституційних дій має розглядатись як виклик всьому українському народові. Сказати про це змушують насамперед висловлювання глави держави й цілеспрямована пропагандистська кампанія на підрив конституційних засад народовладдя. Зокрема вислови щодо можливого проведення референдуму з того чи іншого питання. Так, це надійний інструмент і участі громадян держави у вирішенні державних справ, і для творення жорстоких диктатур, що перетворить громадян на безмовних рабів. Це яскраво демонструють приклади середньовічної Франції чи деяких сьогоднішніх республік колишнього СРСР.

Але в Конституції України закріплено право глави держави на призначення референдуму виключно щодо змін до Основного Закону після їх схвалення не менш як двома третинами парламенту (стаття 156 Конституції України). А стаття п'ята Основного Закону стверджує: «**Ніхто** не може узурпувати державну владу». Таким чином, наміри Президента вступають у конфлікт із Конституцією. З огляду на історичні уроки не тільки своєї держави, а й сусідніх, стаття 17 української Конституції зазначає, що «Збройні Сили України та інші військові формування **ніким** не можуть бути використані для... усунення органів влади чи перешкодження їх діяльності». Й продовжує застерігати від неконституційних дій шістдесята стаття Основного Закону: «Ніхто не зобов'язаний виконувати явно злочинні розпорядження чи накази».

Інший намір — використати Конституційний суд для досягнення бажаного всевладдя — має вигляд логічно можливий, хоч і не безспірний. Аналізуючи рішення Конституційного суду, можна стверджувати наявність деякого відходу від беззастережного служіння праву й Конституції з окресленою симпатією до актів глави держави. Наприклад, під час розгляду проблеми призначення заступників глав місцевих державних адміністрацій рішення приймалося не за актами правозастосування щодо призначення відповідних осіб, а тільки за нормами положення, затвердженого указом Президента, які регламентують такі призначення. Вони визнані неконституційними. А як же сам указ, що затвердив це положення?! Адже стаття 118 Конституції визначає місцеві державні адміністрації як ланку державної виконавчої влади, а стаття 6 Конституції стверджує, що: «Органи... виконавчої... влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до **законів** України». А стаття 19 доповнює: «Органи державної влади... їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та **законами** України». Як же бути з цими прямими і точними нормами?

Але попри це я певен, що високий рівень юридичної правосвідомості суддів Конституційного суду стане тим запобіжником, що унеможливить використання їх в якості інструментів у антиконституційних діях.

Кожен успішний крок у нашій державі з таким неоднорідним, ба навіть розшматованим, суспільством потребує закріплення і захисту, а не ревізії й нехтування.

Життя не закінчується завтра. Нехай кожен, хто має намір переступити через Основний Закон Української держави, пам'ятає про відповідальність. Вона — невідворотна.

А якщо є відчуття непевності й хиткості політичного грунту, ставаймо на грунт права, діймо за Конституцією — це найнадійніший грунт.

Олександр ЛАВРИНОВИЧ,
заступник голови парламентського Комітету з питань правової політики.

Два подарунки під журналістську ялинку

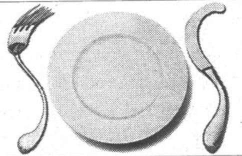
Гарний подарунок до Нового року — два нових і вкрай необхідних підручника — приготував своїм студентам Інститут журналістики Київського Національного університету. Передусім, це праця його директора, українського публіциста і вченого Анатолія Москаленка «Вступ до журналістики». Автор намагався закцентувати увагу на двох основних аспектах: ознайомити журналістів-початківців з правовими та юридичними основами, а також навчити їх професійному «кодексу честі». До слова, однойменний курс включено в навчальний план інституту. Інша книга — «Масова комунікація» (автори А. Москаленко, Л. Губерський, В. Іванов, В. Вергун) — висвітлює закони функціонування й сучасні тенденції розвитку масової комунікації. Підручник, побудований на матеріалах семінару представників політичних кіл і засобів масової інформації у межах програми TACIS, він стане в добрій нагоді студентам гуманітарних факультетів вищих закладів освіти.



Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Скатертина-самобранка

Подаючи страви на стіл, треба дотримуватися «субординації»: спочатку — холодні закуски, потім — язик, салати, шинку, холодне смажене м'ясо, птицю, дичину. Після холодних закусок подають гарячі бульйони, борщі, супи — з грінками, пиріжками. Холодні супи — з відвареною рибою, баликами. До ухи повинні бути пиріжки з рибою. Другі страви ставлять на стіл у такому порядку: рибні, м'ясні, птиця, дичина, овочеві, яєчні, круп'яні та борошняні. Солодке подають, прибравши зі столу всі закуски та гаряче. Спочатку компоти, муси, морозиво, салати з фруктів, пунші. Потім гарячі солодкі страви — соуси, молоко та суфле. Після цього



подають сир, фрукти, цукерки та печиво, чай, каву з чарочкою лікеру або какао. До чаю і кави ставлять вершки або молоко.

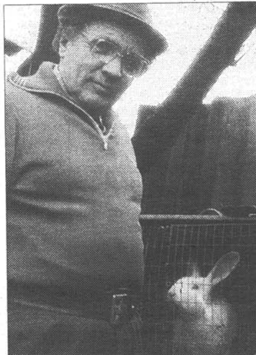
Вино подається, коли на стіл поставлено закуски. Спочатку аперитив, коньяк, потім сухі вина, шампанське, міцні, десертні вина, коктейлі, наливки. Шампанське подають у спеціальному відерці з кригою, міцні і столові вина — підігрітими в піску. Коньяк має бути кімнатної температури.

Якщо після таких розкошів ви зможете самостійно встати з-за столу, значить, господиня щось прогавила.

Фотоконкурс «Село очима селян»

Іван ЛАЗНЮК, *журналіст*

Перші ластівки. Вони ж — перші кролики



Стратегія виживання.
Фото Т. КАРАМШУК (8 років).
с. Чорнобай Черкаської області.

Оголошуючи наприкінці минулого місяця фотоконкурс для передплатників «Голосу України» і «Голосу України — Тиждень», ми дещо вагалися. Сумнівів було безліч. Взяти б таке: чи стане оголошена тема привабливою? Або чи зможуть селяни виявитися рушійною силою у боротьбі за призи від наших спонсорів? Чи буде надіслане необхідної для друку якості? Але найбільше хвилювало — чи до конкурсів взагалі нашому читачеві тепер?

Результат перевершив усі найоптимістичніші сподівання. «Укрпошта» простo-таки завалила редакцію вашими доробками. Попри різноманітність сюжетів, усі роботи просякнуті любов'ю до життя. А якість — навіть професіонали, розглядаючи деякі з них, подоброму заздрили! І це незважаючи на «суперкризу», про яку згадав у своєму листі Михайло Світличний з м. Старобільська Луганської області. «У крамницях ані чорно-білих, ані кольорових матеріалів для серйозної роботи, — пише він. — Маю на увазі — за доступною ціною...» А ще, переконаний читач, «треба саме на сторінках "ГУ" відродити призабуті традиції таких конкурсів. Фотофанати відгукнуться на пропозицію попрацювати і за мізерний гонорар, і навіть без нього».

Редакція визнала пропозицію Михайла Світличного слушною. Тому ще раз нагадуємо умови конкурсу.

Надсилайте чорно-білі або кольорові фото будь-якого формату, що закарбували ту чи іншу мить сільського буття. Краще з вашого доробку обов'язково надрукуємо (звісно — за гонорар). Ну, а на авторів робіт з позначкою «най-», тобто найцікавіші, найнестандартніші, найнесподіваніші (їх визначатиме редакція газети) чекають цінні призи. На переможця — така необхідна річ, як побутова насосна станція від фірми **«Гідротехніка» (тел. 044 — 483-60-16).**

Знімки надсилати (з позначкою на конверті «На фотоконкурс «Село очима селян») до 15 лютого 1998 року. На звороті кожного фото мають значитися (розбірливо) його назва, прізвище та ім'я автора. До конверта вкладіть також копію передплатної квитанції (або підтвердження поштового відділення, що ви —передплатник «Голосу України» або «Голосу України —Тиждень»). Знімки не повертаються.

Хай щастить у Новому році!



Ходи куди хочеш, тільки не змокни.
Фото Михайла СВІТЛИЧНОГО.
м. Старобільськ Луганської області.



Давно не бачились.
Фото Василя ТИХОЛОЗА.
с. Чорнобай Черкаської області.

Листи з кошика

Завітайте до нас, пане Президенте!

Якось на поховання односельчанина до нас приїхали його родичі з Глобинського району. Запитали ми бабу Марію, як їм живеться. «Як усім, — відповіла жінка. — Але недавно в селі усе навкруги вирувало».

Виявляється, місцеве начальство «вживало заходів по гідному прийому високого гостя — Президента Л. Кучми». Прибирали, білили, фарбували. А одному ветеранові навіть паркана поставили. Щоправда, його після від'їзду одразу ж зняли і на склад відвезли.

А бабі Марії що було...

«О другій ночі хтось затарабанив у віконце, —згадувала бабуся. — Я схопилася, не второпаю, хто і з чим завітав. А з вулиці гукають: «Отримуйте пенсію за три місяці. І покваптеся, бо мені до ранку треба гроші за три місяці усім пенсіонерам віддати».

Та я пишу не задля розвінчання показухи. Хай Леонід Данилович до нас завітає. Може, і нам пенсію серед ночі виплатять. Обіцяю, мовчатиму про таку благодійність, як риба.

Тамара ДЯЧЕНКО.
Козельщинський район Полтавської області.

Лідер

Найкоротша дорога — пряма

Оксана ТЕЛЕНЧІ, *«Голос України»*

Ім'я президента ВАТ «Концерн — Електрон» Віктора Рибинка «засвітилося» на львівських теренах 20 років тому. Дорога стелилася і високими злетами, і драматичними випробуваннями, про які колеги згадують нині з нагоди його ювілею.

Ще зовсім недавно президенти Радянського Союзу, а потім України, навідуючись на «Електрон», називали підприємство оплотом новітніх досягнень науки й виробництва, соціальної стабільності. Ще б пак! Кожен четвертий телевізор на території від Балтики до Тихого океану вироблений у Львові. Високі гості приїжджали і від'їжджали, пелюстки троянд в'яли, а команда Віктора Рибинка не втрачала від похвальби відчуття реальності. Тому й була готова прийняти нові правила гри, що їх продиктувала приватизація, гіперінфляція, умови виживання в ринку. Нові часи — новий алгоритм. Невтаємничений споживач іноді наївно запитує: чому львівськими телевізорами не заповнені прилавки, ну, якщо не від Балтики до Чорного моря, то, принаймні, від Львова до Конотопа. Можна було б відповісти їм запитанням на запитання: а хто їх нині спроможний купити? Але слова — то не продукт. Та й чи варто виправдовуватися, коли усі директори несамохіть стали заручниками ситуації. На ситуацію Віктор Рибинок не нарікає. За одним лише сумує: Україна не використала той великий потенціал, який вона мала на початку самостійного шляху. Чи сам він почуває себе причетним до цієї втрати? Почасти так.

— Ми, промисловці, свого часу самоусунулися від політичних процесів. Казали, що нам треба працювати, а політики хай собі кричать. А життя показало, що ми були неправі.

Два з половиною роки тривала навколоелектронна майнова війна — виснажлива і затратна. І що з того, що після численних перевірок Феміда визнала правоту команди Віктора Рибинка, якщо політики направ цювали собі дивіденди по суті за рахунок акціонерів ВАТ «Концерн — Електрон».

Сім років тому колеги зробили ставку на крицевий внутрішній стрижень Віктора Рибинка і обрали його президентом об'єднання підприємницьких організацій Львівщини (ОПОЛ).

— Мені казали тоді: "Якщо вас зламають, то що ж далі?», — згадує Віктор Рибинок.

Обставини не зламали бувалого організатора виробництва, а ринкові «рифи» спонукали динамічно перебудовувати виробничі й управлінські структури і шукати нові й нові способи самореалізації. Нинішнє акціонерне товариство — це багатопрофільний, багатогалузевий концерн (близько 60 підприємств). Свого часу «Електрон» прокладав колію приватизації, потому — колію реструктуризації. Згодом цією колією скористалися інші підприємства регіону. Випуск сучасних телевізорів шостого покоління з використанням комплектації провідних фірм — це один із напрямів діяльності «Електрону». Окрім того, під маркою «Електрон» налагоджено потужне виробництво пластмаси, здійснюються лізингові проекти, виробляються обігрівачі для автобусів тощо. Можна було б назвати багато інших проектів, але навіть з нагоди ювілею Віктор Рибинок, відомий в Україні «зубр» директорського корпусу, не хоче видавати бажане за дійсне. За плечима в крицевого лідера впевнено почуваються і команда акціонерного товариства, і ОПОЛ, на базі якого створено виборче об'єднання «Ділова Львівщина». Нині підприємці висувають політиків із свого середовища.

— Такого, як було, уже не буде, — сказав напередодні Нового року Віктор Рибинок. — Я не хочу нічого ні в кого просити. Ми знаємо, що робити.

Львів.

Кращий спортивний оглядач — наш!

Нагорода



Напередодні новорічних свят Федерація футболу України підбила підсумки роботи протягом року. На урочистому засіданні були відзначені видання та журналісти, які за цей період найбільше прислужилися національному футболу. Серед лауреатів — спортивний оглядач «Голосу України» Віктор БРАНИЦЬКИЙ. Диплом та цінний подарунок (магнітофон «Панасонік») нашому колезі вручив Прем'єр-міністр України, президент ФФУ Валерій Пустовойтенко.

Я милую розпізнаю по взувачці...

«Розкусити» прекрасну незнайомку на новорічному вечорі можна, подивившись на її... взуття. Якщо жінка надає перевагу взуттю на шпильках, то вона звикла ні в чому собі не відмовляти і не відставати від життя. Якщо на ній важкі «армійські» черевики, то дівчина досить енергійна і честолюбна. Туфлі-«лодочки» свідчать про бажання їхньої господині мати успіх і всюди, вона знає, чого хоче, і неухильно добивається своєї мети. Але ті самі «лодочки» без підборів — свідчення витонченої натури, яка живе мріями про ідеальне кохання.

Чоботи на шнурках означають, що їхня володарка завжди прагне бути в центрі уваги. Дівчина у спортивному взутті — «свій» хлопець, шукачка пригод.

...а милого по носі

Характер загадкового незнайомця можна визначити за формою носа. Кирпатий ніс у людей з м'яким характером. Ці люди сором'язливі і схильні до компромісу. В суперечку намагаються не встрявати. Бояться складних життєвих завдань.

Римський ніс характеризує людину зарозумілу, але консервативну. Хоча такі люди дуже чутливі. До справи ставляться достатньо творчо.

Орлиний ніс — відверта ознака непостійності, скупості і мстивості. Таких людей мати в недругах дуже небезпечно.

Ніс п'ятачком — такі особистості схожі на метеликів-одноденок. Вони усміхнені і безтурботні, милі та байдужі. І, як наслідок, зовсім не думають про завтрашній день.

Тонкий, загострений ніс — ознака ранимості та поміркованості. Таких людей легко образити.

М'ясистий ніс характеризує людей з «золотими» руками. Їм щастить і вони можуть зробити блискучу кар'єру на будь-якому полі діяльності.

Піднятий ніс — риса інтелігентних і життєлюбних людей. У них добрий смак, однак вони дуже запальні і іноді надто злопам'ятні.

Ніс з горбинкою — у самовпевнених і нетерпимих до чужої думки людей.

Ольга КЛЕЙМЕНОВА, «Голос України»

Вільний стиль від вільного звіра

ДИКТАТОРИ моди вимагають від нас, щоб із настанням нового року ми уподібнилися до тигра (навіть коли насправді вам хочеться бути схожими на собаку, коалу, щура чи корову).

Панацея від цієї диктатури — пошук компромісів. А для початку можна таки прислухатися до священних вказівок. Слід зазважити, що теоретики та виробники моди все одно ніколи не співатимуть в унісон. Тому їхні поради часто подібні до волання численних істеричних немовлят.



Перше, що нам пророкують: панування жовтого, синього, шоколадного кольорів, хакі та беж. Решта — також у фаворі, особливо коли ви роками звикали до своєї індивідуальної гами.

Повідомляють і про прихід нібито зовсім нового стилю, про царювання розмаїття і еротики. Пропонують розпрощатись із техно і максималізмом. Те, як називатимуться нові віяння, поки що не відомо. Однак деякі штрихи щось вимальовують.

Париж підняв свою руку за тих, кому до вподоби м'які лінії, жіночність. Усілякі там корсети, бантики, мереживо, бархат... Навіть класика не кострубата, а «плавна» і підкреслює фігуру (тобто наявні деякі тигрячі ознаки). До речі, піджаки дедалі довші і вже чимось нагадують камзол Казанови. Двобортні застібки знову відстояли право на існування.

Можуть стрибати до стелі ті, хто любить поєднувати непоєднуване. Наступного року вас не обсвищуть, якщо ви прогулюватиметеся у чоловічих шкарпетках та дівочій шифоновій спідничці, строгому піджаку та мереживних штанах. (Утім, таким любителям еклектики ніщо не стояло на заваді й раніше).

До слова, про еклектику. Їй тепер — зелена вулиця у всьому. Можна без сорому поєднувати клітинки, смуги, крапочки та квіточки. А якщо вас звинуватять у несмаку, погляньте на опонента зверхнім поглядом («Ти що — з Уралу?»).

Різні за духом речі не заборонено носити й на вечірки. Щоправда, нині розкішні тканини (у тому числі по-тигрячому ворсисті, оздоблені люрексом та бісером) ще більше утверджують свою перевагу. А коли в товаристві високочолих снобів ви з'явилися в чомусь украй нецнотливому, прозорому — не біда, зовсім навпаки.

Туфлі поступово втрачають стійкість, підлаштовуючи під фанок високих підборів. (Це дещо дисонує з манерою тигра нечутно підкрадатися). Від великих кішок взуття нерідко запозичуватиме хіба що малюнок шкури. Одяг — теж (хоча ці гепардово-леопардові мотиви набридли задово до 1998 р.).

Ті, хто ненавидить гримуватися, буде в розпачі: знову насувається час яскравих фізіономій із переважанням фіолетового, синього, золотого, сріблястого. (Прив'язка до тигра тут, певне, така: він живе у лісах поруч із розмальованими папуасами).

Витрачаючись на фарбах, можна заощадити на деяких прикрасах. Утримайтеся від дзеленьчання триповерховими сережками та пудовими коралями. Єдине, в чому собі не відмовляйте, — здоровезні персні.

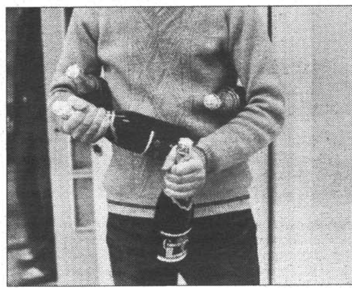
Із зачісками легше (так здається на перший погляд). Поневірятимуться лише ті, хто завжди прагнув досягти на голові чогось охайного. Перш ніж потрапити «з корабля — на бал» (читай — роботу чи розвагу), ви мусите уявити, як випали за борт, добряче вимокли, а потім з тим, що внаслідок купання утворилося на голові, сунути, куди треба. Гасло, засвоєне ще в попередньому році, — ігнорування проділу. Тим паче, тигри теж не роблять жодних укладок.

У цих схематичних настановах є великий плюс: люди моди схиляють нас до розмаїття та свободи щодо зовнішнього вигляду. (Хочеться, щоб і те, і друге було й у наших думках та поведінці). А розмаїття і свобода ще раз визначають наявність вибору.

Тому — вибирайте те, що вам видається доцільнішим.

Алкоголь у малій кількості...

Дослідження учених показали, що алкоголь у незначних дозах сприяє попередженню серцево-судинних захворювань. Однак йдеться про кількість алкоголю, який міститься в 150—200 мл сухого вина. Тим часом майже кожній дорослій людині доводилося хоча б раз пережити наслідки надмірного вживання спиртного. Дотримуючись рекомендацій наркологів, можна уникнути вранішньої недуги, використавши деякі поради. Перш за все пити треба повільно, тоді більша частина алкоголю встигне окислитися в організмі, не потрапивши до мозку. Бажано при цьому добряче поїсти, надаючи перевагу овочам і жирній їжі. Вживання великої кількості рідини також може послабити дію спиртного на організм.



Важливо знати не тільки як, а й що пити. Особливо підступні міцні, витримані напої, такі, як коньяк, віскі, бренді, а також червоне виноградне вино, яке викликає сильний головний біль, і всі види шампанських і шипучих вин. Краще вживати якісну горілку, джин з тоніком або хороші білі вина.

Ну а якщо неприємність все-таки станеться, випийте кілька склянок фруктового соку, солодкого чаю чи кави з медом і лимоном. Допоможе чашка міцного м'ясного бульйону, легка нежирна їжа, кисломолочні продукти — кефір, ряжанка, йогурт. Якщо у вас здорове серце, прийміть теплу ванну. Але головна порада — не пийте багато!

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Листи з кошика

Вірю!

Прошу цього листа не викидати, а передати цілительці Валентині Іванівні. У мене найбільше у світі горе — зрадив чоловік. Скажіть, будь ласка, чи слід вірити йому? Що треба, аби він був мені вірний? Може, є якесь зілля для збереження сім'ї?

Ольга С.

Березанський район Миколаївської області.

Не вірю!

Усе більше розрекламовують знахарів. Приїжджала до нас одна з відомих цілительок. Точніше, мала приїхати та десь затрималася. Замість неї приїхали троє її представників, які продавали дрібний товар начебто нею заряджений. Купила я портрет ясновидиці, прикладала дуже тривалий час до хворих місць і врешті-решт викинула його до кошика.

Зрозуміла остаточно: оці бабусі з ясними очима лише наживаються на людському горі. Порятунок кожен має шукати у Бога, а не в екстрабрехунів.

Марія ТОМАЩУК.

Знам'янка Кіровоградської області.

Роман ВАТРИЧ, журналіст

Проти туману безсилі всі. Навіть «Віртуози Москви»

Шанувальників класичної музики і великого таланту Володимира Співакова, які заполонили Національну оперу ввечері минулої неділі, очікувало велике розчарування. Ні, не грою відомого в усьому світі камерного оркестру. А грудневою погодою.

Через густий туман аеропорт Бориспіль не зміг прийняти літак з «Віртуозами...» на борту. Хоча глядачі кілька годин не залишали театру, сподіваючись на диво у небі над Києвом.

Дива, на жаль, не сталося. Отож, як повідомили нас із групи «Інтерпайп», що виступила організатором новорічного концерту «Віртуозів Москви», придбані квитки можна повернути в касу Національної опери й одержати за них гроші.

А Володимир Співаков пообіцяв, що виступить у Києві обов'язково. Тільки-но з'явиться наименше «вікно» в напруженому гастрольному календарі популярного колективу.

А в тому, що Маестро слів на вітер не кидає, ми вже неодноразово пересвідчувалися.

Валерій ДРУЖЕНКО, «Голос України»

Святковий концерт

Мерщій під ялинку в лісок — сьогодні тут буде хіток

У сільськогосподарському 1997-му все по-старому і навіть гірше. Європейською житницею, як планували неодноразово навколохлібні чиновники, Україна й цього року, на жаль, не стала, а ось недобори, недодої, невиплати і безгрошів'я, як і раніше, на галузь налягають. Але не будемо про сумне. Тим паче, всім нині непереливки — від пересічного аграрія до годувальника-«генерала». Узяти хоча б міністра АПК Ю. Карасика. Злі язики стверджують: він, мовляв, лише про свої інтереси дбає. Але ж це, дорогий читачу, не зовсім відповідає дійсності. Адже він, аграрна людина, особливо тепер про державне пильнує. Весь у справах, сердешний. Словом, б'ється немов риба об лід. Ну, хіба аграрно-партійні питання — річ особиста? — Ось... Про міністерське крісло треба подбати, з міжнародними фінансовими організаціями попрацювати. З офіційним візитом за кордон відвідати. Та й вибори парламентські на носі. А тут ще село. Тож клопоту — хоч греблю гати.

До речі, про Верховну Раду. З чиновників про заповітний мандат не мріє хіба що лінивий, а ще — Президент, якому балотуватися посада не дозволяє. У зв'язку з цим, треба думати, на село зійшла кабінетна благодать: посипалися обіцянки, запевнення, умовляння. А в особливо перспективних аграрних округах про людей від землі згадали настільки, що тамтешнім керівникам господарств за майбутню підтримку почали презенти відстібати. Та чи те ще буде... І хоча лихомовці знову про своє, мовляв, дають дещицю, щоб забрати потім набагато більше, загалом наявний прогрес, і в мішку Діда Мороза все ж таки не без подарунків для аграрників. Але повернімося до зайнятості. Сільськогосподарським лідерам тепер не до гульок. І вже, напевно, не до того, щоб програми «під'ялинкових» свят із піснями і танцями складати. Та все ж таки Новий рік. Ось ми й вирішили допомогти. Перебрали всі імпровізації, виконані аграрним бомондом у році, що минає, відібрали деякі, найефективніші. Їх і пропонуємо включити у чиновницький «під'ялинковий» репертуар.

Хіт-парад «Агро-97»

(рекомендовано до використання на Новорічному вечорі МінАПК)

Пісня № 1 (урочиста). «Ой, у полі кукурудза стояла». *Написана за мотивами одноіменних творів М. Хрущова — великого кукурудзівника і легендарного рятівника села. Відтак цим твором пропонується відкрити концерт. Виконувати рекомендовано з пафосом, обов'язково стоячи і з качаном у руці.*

Розширення площ під «королевою» можна вважати мало не головним нововведенням року, що минає. Навіть за середньої врожайності, розмірковували у високих кабінетах, вона обдарує небувалими дивідендами — шістьма мільйонами тонн зерна. Планувалося, культура стане мало не рятівницею сільського господарства, насамперед — наб'ють боки надто зголоднілі за часи демократії корівки. А там, бач, підстрибнуть надої, веселіше зарохкають поросята, закудкудакають кури, що напередодні виборів зовсім не зайве. Отож, обласні, а за ними й райадміністрації навесні отримали зверху цінну вказівку — негайно розширити площі під кукурудзою, хай навіть за рахунок скорочення посівів інших культур.

Ідея достатку померла в зародку. За браком у аграрників техніки, пально-мастильних матеріалів 10% усіх «королівських» площ так і залишилися незібраними. Та й урожайність виявилася нижче від сподіваної — 34 центнери з гектара. Усього взяли 3,8 млн. тонн — для прориву негусто.

Пісня № 2 (підбадьорлива). «Солодка пісня про головне». *До виконання на «Агро» обрана не випадково — саме те, що зігріє душу будь-якого чиновника. Напевно, цьому хіту-97 сміливо можна присвоїти спеціальний приз за масовість використання. Ну, а куплет, де співають про цукор, буряки плюс масштабну реанімацію галузі, без запинки відтворить навіть школяр. Тож у жодній репетиції для ліпшої зіграності виконавців перед новорічним концертом немає потреби. Єдине — у тому місці, де йдеться про врятування галузі, не забути б співакам пустити сльозу. Коли хто із шанувальників кантрі зметикує під ялинкою свічечку за упокій цукрової галузі запалити або там вінок від українського уряду притягнути — теж помилкою не буде.*

На початку року, що минає, в лавах товаровиробників і цукроварів зажевріла надія на швидке видужання — у високих кабінетах стали вголос подумувати про стабілізацію галузі. Нагорі пообіцяли розробити механізми функціонування і навіть відшукати шляхи фінансування. З'ясувалося — знову годують обіцянками. Кредитів під нормальні відсотки для розрахунків із товаровиробниками за здану сировину виробничники так і не дочекалися. Немає й закону, який надійно захистив би вітчизняний ринок від солодкої інтервенції з-за кордону. Результат — нинішнього сезону знову кипіла робота за давальницькою схемою, банкрутів серед аграрників і заводчан більше, ніж минулого.

Замість запланованих трьох мільйонів білих кристалів зваримо, в ліпшому разі, два. А ще донедавна виробляли більш як п'ять мільйонів тонн солодкого піску і годували пів-Союзу. Експерти подейкують: можна поздоровити благодійників із МВФ і Світового банку з перемогою в цукрових війнах — початком кінця нашої валютної галузі.

Пісня № 3 (передвиборна). «Е-ех, смикнемо!» *Від виконавця вимагається завидна емоційна напруга. Під час співання на людях слід частіше віддаватися і змахувати піт. Особливого звучання набуває перед виборами десь на селі. У маси необхідно йти, вдягнувшись по-людськи — в обноски. Щоб цілком утертися в довіру, співакові рекомендується з чесним людом інформацією про свої мізерні доходи поділитися і оповісти жалісливу історію про те, як новорічної ночі панам за відсутності коштів до існування доводиться давитися картоплею в лушпинні та солоним огірком. Пісня, написана на слова Л. Кучми, завдяки незрівнянному аранжуванню Ю. Карасика стала хітом року, що минає. Відтак, подається без виправлень, аби не затьмарити стороннім втручанням суті пропонованого твору:*

«Сільське господарство — той ланцюжок, який може «дьорнути» (певно, тут міністр мав на увазі витягнути. — **Авт.**) всю економіку України».

Не будемо цілком переказувати текст «висмикувального» твору. Обмежимося лише деякими наслідками трудомісткого процесу витягування: майже 85 відсотків господарств суспільного сектора закінчили нинішній сільськогосподарський рік зі збитками, заборгованість у зарплаті селянам сягнула 1 млрд. 278 млн. гривень (!).

У разі, коли якась шельма із натовпу надумає кинути, мовляв, співаєте одне, а до чого село довели.., чиновницькій братії слід пам'ятати: «у кабінетному» репертуарі **пісенька № 4** *завалялася, що так і називається* ***«А нам все одно» (паралельна).*** *Ось нею і треба зухвалому відповідати: мовляв, раніше був звичайний галузевий Мінсільгосппрод. Нині — МінАПК. Живе воно за функціональним принципом. Відповідальність яка-не-яка — а інша. Тож Іван або, там, Петро, що ти посіяв, що зібрав, як ти борсаєшся-виживаєш — твої проблеми. А міністерство це не обходить, його справа сторона — стратегічні плани розробляти. Тим паче напередодні виборів. Ось вона, рятівна пісенька.*

Виконує Ю. Карасик:

«Був я нещодавно в Угорщині. Зустрівся там з міністром і питаю:

— А скільки у вас цукрових буряків посіяно?

А він дивиться так на мене, а я кажу:

— А скільки не зібрали?

А він каже:

— Я взагалі цим не володію...

А тут (в Україні. — **Авт.**) міністр має цукрові буряки збирати... Це просто наш менталітет. Необхідно зрозуміти, які наші перспективи і що ми маємо робити кожен на своєму місці».

Пісня № 5 (благальна). «Чом ти не приніс?». *Виконується чиновниками жалібним голосом у присутності представників міжнародних фінансових організацій, делегацій іноземних держав. Непогано включити в програму офіційних зарубіжних візитів. Бажано, щоб співу передував виступ: «Ми — люди не тутешні...». Нічого, що невлад — зате вражає. Такі дрібниці, як пущена в потрібному місці сльоза, простягнута вчасно рука і, само собою зрозуміло, запевнення в тому, що вкладений цент сторицею окупиться, дадуть потенційним кредиторам знати: час любити нашу країну до глибини своєї кишені.*

Озвучувати «Чом ти не приніс?» рекомендовано не лише 1 січня, а й 8 Березня, 1 Травня, 7 листопада, а також в інші дні прийдешнього року. Справа прибуткова. Ну, а міністрові агропрому при цьому неодмінно попросити для нашого села «хоча б якийсь пілотний проект». 1997 року у нього це непогано виходило. У разі відсутності в слухачів на твір № 5 належної реакції кабінетні генії можуть і пострахати: затягнути про поїзд, що за несприятливого збігу обставин, чого доброго, рушить і до комуни полетить. Тож «не валяй дурака, Америка...»

Пісня № 6 (застільна). «Ще не вмерла Україна?». *Непогано йде під баличок, севрюгу, ікорку, коньячок та інші атрибути керівного життя. Рекомендовано виконувати подалі від очей народу, його гласу, вух та іншого непотребу, занурившися у якийсь фешенебельний ресторанчик. Кабінетним небожителям пропонується, добре прожувавши, час від часу питати одне одного: «Чи ще не вмерла?» — і при цьому озиратися. Переконавшися, що жевріє, можна і надалі уминати за обидві щоки, вдихати життя на повні груди і ні в чому собі не відмовляти.*

* * *

Такий ось концертик народився. Без пісень від народу — зате, як у житті: голос селянина, він хіба що на виборах аргумент...



Колаж Ганни ГАЛУЗІНСЬКОЇ.

Валентина ПОЛІЩУК, журналіст

У кожного своя місія

ЦЕ ЗАЛИШАЄТЬСЯ загадкою споконвіку: навіщо ми приходимо у цей світ? Невже й справді — хтось «запрограмований» нести з собою добро, а хтось тільки зло? І як збагнути навіть в особистих стосунках двох людей, чому одне може завдати болю другому? А коли Бог чи випадок виносить їх на гребінь високої політики, вони вже впливають на долі мільйонів, залишаючись носіями позитивних чи негативних флюїдів, що так чи інак позначається на житті не лише народів, а й конкретних «маленьких» людей.

І все ж: надягнувши королівську мантію, одержавши право управляти великими чи малими державами, вони залишаються такими ж, як і ми всі – часом слабкими, часом розгубленими, а буває, що й незахищеними. Ніяк не забути телеінтерв'ю покійної леді Діани в часи, коли журналісти буквально стежили за кожним її кроком, особливо ж в особистому житті. Вона визнала, відповідаючи на запитання про її стосунки з принцом Уельським: «Мій чоловік усе своє життя кохав іншу жінку...» І зникла принцеса Діана, натомість на екрані була жінка, яка переживає точнісінько ті ж почуття, що й мільйони інших жінок у таких випадках. Вони, як ніхто інший, розуміли, як їй було усміхатися, робити візити, допомагати іншим, коли ридає серце...

Сьогодні ми пропонуємо кілька розповідей про людей, що про них світ цього року говорив найбільше. І не будемо надто суворими: вони такі, які є.

Наталя РІЗНИК, журналіст



ПРОСТО ЖІНКИ. А МОЖЕ, НЕ ПРОСТО?

Жила-була дівчинка. Батьки її були вельможні, але не дуже багаті. Не можна сказати, що характер у неї був ангельський. Іноді їй навіть перепадало і від батьків, і від учителів: за надмірну непосидючість. Але дівчинка була мила, розумна і головне — з великим добрим серцем... І от якось вона зустрілася... з принцом. І, звичайно ж, одразу покохала його.

А потім було весілля. Розкішне, яке буває лише у справжніх принців і принцес. Бали в палацах, улесливі погляди придворних, мандрівки до шикарних магазинів і... посмішки двох симпатичних синочків. Шкода лише, що кохання принца згасло надто швидко...

А на іншому кінці землі жила стара черниця. Майже весь вільний від молитов час вона проводила з прокаженими і з тими, хто потребував тепла і захисту. Вона ніколи не ходила на світські раути. І історії з її життя ніколи не потрапляли до хроніки світського життя.

А потім дві жінки зустрілися. І стало зрозуміло, що обидві вони, незважаючи на різне походження, стиль життя і вік, дуже схожі. Ріднило їх уміння любити ближніх, співчувати чужому горю. І головне — бажання допомогти тим, кому в житті дуже не поталанило. Вони були як дві половинки одного яблука... І пішли з життя майже одночасно. Леді Діана —молода, закохана і красива. Мати Тереза — на 87-му році, втомлена, але умиротворена.

Та не в цьому річ. Адже можна і до ста років протриматися, а потім лише й пам'яті — дві цифри на надгробку: дата народження і дата смерті. А між ними — рисочка. Оце й усе життя. А можна прожити так, щоб після того, як пішов у світ інший, мільйони людей, що не знають одне одного, в єдиному пориві шкодували: «Нам їх бракуватиме, ніхто не зможе їх замінити».

Матір Терезу за життя називали ангелом миру, леді Діану — королевою людських сердець. І, можливо, цього року їхня смерть стала найбільшою втратою для світу. Та ось дивно: тисячі молодих людей, вражені смертю цих двох чудових жінок, вирішили продовжити їхню справу. І, можливо, через багато десятків років хтось знову напише: «Жила-була дівчинка...».

Колискова для президента

Іван БЕЗСМЕРТНИЙ, журналіст

Звичайного президента лають в одній державі. Президента США лихим словом згадують в усіх куточках світу. Посада така...

Та досі «постраждати» ніхто не відмовлявся. Не став винятком і нинішній господар Білого дому Білл Клінтон, який на початку року вдруге склав присягу.

І все тепер у США як слід. Економіка держави розквітає, авторитет на міжнародній арені зміцнюється, Клінтон править країною з легкістю диригента (хоч, як відомо, він тільки саксофоніст). Щоправда, час від часу виникають скандали: президента звинувачують то в спокушанні, то в нечесному збиранні коштів на передвиборну кампанію. Але кому з президентів такого не закидають?

От тільки бентежить американців таке спокійне розмірене життя. Багато хто очікував від Клінтона активніших дій після виборів. Адже відомо: політик переобраний значно рішучіший у діях, ніж той, хто ще тільки прагне переобрання. Та, схоже, не вийшло з нинішнього президента бійця. Один із керівників передвиборної кампанії Клінтона написав нещодавно у «Вашингтон пост»: «Ми всі гадали, куди після виборів поверне Білл. Одні казали — ліворуч, інші — праворуч. Але ніхто не передбачав, що Клінтон просто піде спати».

Наталя ФІЛІПЧУК, «Голос України»

Не хлопчик, а муж

У кожній країні є кілька політиків, яких журналісти найчастіше полюбляють цитувати. Саме тому особливу популярність має така рубрика, як «Цитата тижня». Але серед них є персони, висловлювання яких цитують і в зарубіжних ЗМІ. До них, безперечно, належить і президент Білорусі Олександр Лукашенко. Цього року він не стомлювався дивувати громадськість своїми експромтами. Чого тільки варта заява «Білоруський народ житиме погано, але недовго»!

Якщо брати витяги з його виступів протягом різних проміжків часу, то можна простежити, як будувалися цього року відносини Білорусі та Росії в цілому і Лукашенка та Єльцина зокрема. Наприклад: «Між нами з'явився цілий прошарок людей, що намагаються нас розлучити і зіштовхнути... Вони зробили все, щоб відсікти Лукашенка від Єльцина». Наступна цитата має стосунок до переговорів щодо визволення з-під охорони кореспондентів «ОРТ», суд над якими триває нині: «Усі розраховували, що прийшов якийсь хлопчик (себто Лукашенко. — Авт.), і ми використовуватимемо його як маріонетку. А з'ясувалося — навпаки».

І якщо вже підсумовувати події, що сталися в Білорусі протягом року, то можна сміливо зацитувати такий вислів «батька»: «Народ дав мені владу не для того, щоб я віддав її на відкуп авантюристам. Я маю досягти миру навіть ціною власного розуму».

Ірина ОНИЩУК, журналіст

Садівник-диктатор

Він — завзятий садівник, пристрасний любитель прогулянок за місто на яхті, небайдужий до дорогих західних костюмів, високошвидкісних іноземних автомобілів. Він батько великого сімейства. А улюблена розвага — проїхатися з вітерцем на машині та викурити дорогою хорошу гаванську сигару.

Цей портрет ідеально підходить до європейського чи американського інтелігента з вищих прошарків суспільства, азартного й дещо наївного водночас. Але, незважаючи на це, для багатьох у сучасному світі він — породження зла. Адже йдеться про президента Іраку Саддама Хусейна.

Цього року йому пощастило бути присутнім на щоденних новинах, мабуть, більшості світових ЗМІ. І це природно. Події в Іраку розвиваються таким чином, що багато хто просто боїться: а раптом, прокинувшись наступного ранку, може дізнатися, що у світі стало на одну війну більше. Протягом багатьох років Хусейн вважав: будь-які його дії можна виправдати. Ніхто не бачив, щоб він каявся або плакав. Та чи може він взагалі плакати?

Надія БЕДРИЧУК, «Голос України»

Злочин і кара

Це страшно згадувати. 1975 року владу захопили в Камбоджі «червоні кхмери» на чолі з кривавим диктатором Пол Потом. Протягом чотирьох років вони мордували людей, заганяючи їх у сільські «комуни». У такий спосіб втрачено щонайменше один мільйон осіб. Проте називають кількість і втричі більшу.

1979 року «червоних кхмерів» прогнали в ліси. І відтоді збройні сутички з ними не припинялися. Камбоджійці боялися «кхмерів» і тремтіли, згадуючи Пол Пота. Влада не раз оголошувала винагороду за його піймання. Та марно.

Колишній диктатор не довіряв нікому, протягом вісімнадцяти років він не спав в одному й тому самому домі двічі. А, запідозривши когось, розстрілював не вагаючись. Так, він убив свого побратима, з яким сорок років не розлучався.

Закінчилося все 25 липня: «червоні кхмери» видали диктатора владі. Нині 69-річний Пол Пот має постати перед народним судом. Та, здається, у камбоджійців немає відчуття перемоги справедливості. Пол Пот уже немічний старий, який колись тримав у кулаку всю країну, загони «червоних кхмерів», а нині йому несила втримати в руці й виделку. Чи покарання такої немічної людини жадав народ? Справедлива кара, на жаль, настигне диктатора надто пізно. Тоді, коли всі злочини свого життя він уже здійснив і з байдужістю очікує на смерть. Байдуже, від руки людської чи Божої.



Микола ОЗЕРНИЙ, журналіст

Саро, золотце, схаменись!

Час, коли ізраїльський прем'єр Біньямін Нетаньягу прийшов до влади, не можна назвати зоряним для Святої Землі. Не один рік до цього офіційний Тель-Авів брав різні зобов'язання під час мирних переговорів: звільнити землі, піти на поступки палестинцям, не претендувати повністю на Єрусалим.

Нетаньягу належало розплатитися за старими рахунками. Він цього не зробив. Прем'єр розвернув політику Ізраїлю на 180 градусів, зробивши свою скромну особу надзвичайно уразливою для критики.

Але хіба тільки політики запускають шпильки в Нетаньягу! Його рідний народ часом незадоволено буркотить, особливо після того, як стала викидати коники дружина прем'єра. Сара Нетаньягу — колишня стюардеса, а нині перша леді Ізраїлю — ось головний біль політика. Хіба до мирних переговорів, коли дружина щодня дає привід для скандальних статей у бульварній пресі? Батько і брат Сари засуджують її на сторінках газет, хатня робітниця подала на першу леді позов до суду. Але дружині прем'єра така увага подобається. Щодо її чоловіка, то йому залишається тільки співчувати: від висоти, на яку раптово злітають після виборів, затьмарюється розум не лише в стюардес...

Людмила МЕНЖУЛІНА, «Голос України»:

Головне — не лінуйтеся мріяти!



Бог економістів — цифра. Журналіст, котрий пише на економічну тему, однак, молиться до своїх богів — інтуїції та уяви. Так ось, нинішнього року, спілкуючись із визначними співвітчизниками, які зробили дуже багато конкретного для поліпшення загальної економічної ситуації в країні, раптом відчула, що лід справді зрушив...

Тому майже зникають слова умовного способу на кшталт «якби та якби». Та що не кажіть, а гривня, що вистояла в усіх перипетіях, — реальність, мільйони флаконів та упаковок українських ліків, які знову скрізь мають великий попит, — теж реальність, сталь і прокат летлітнів Криворіжжя, які експортуємо, — основний прибуток до казни, а новенька «Таврія», дасть Бог, принесе ще і гроші, і славу відродженому автомобілебудуванню.

І якщо кожен, хто береться за справи загальнодержавного значення, буде удостоєний, як Юрій Спіженко цього року, такого запису у президентському нагородному листі: «За визначний особистий внесок у формування нових економічних засад суспільства, вагомі досягнення у професійній діяльності», — уявляєте, яке життя настане? Отож-бо!

Віктор ЮЩЕНКО,
голова Національного банку України:

Бажаю гривні сили Тигра



1997 рік був насичений великою кількістю подій у житті України, серед яких заходи з досягнення фінансової стабілізації і розбудова банківської системи. Приємно, що, незважаючи на значні труднощі в економіці, у Новий рік ми вступаємо зі стабільною гривнею — однією з основних передумов виходу економіки з кризи та створення умов для позитивних соціально-економічних змін.

Дякую всім, хто вірив і підтримував нас у наших починаннях. Сподіватимемося, що новий, 1998 рік стане для України роком остаточного подолання кризи в економіці, зростання виробництва, покращення добробуту людей. А гривні у рік Тигра бажаю сили тигра.

Зичу всім міцного здоров'я, щастя, великих успіхів та веселих свят!

Юрій СПІЖЕНКО,
голова Держкоммедбіопрому:

Країна сильна людьми. За нашу могутність!



Рік, що минає, думаю, всі ми згадаємо добром. І я радий, що вітчизняна медична промисловість теж дає привід для цього. З'явилося понад сто нових препаратів, що потіснили на внутрішньому ринку імпортні. Приріст виробництва досяг 10%, а за якістю ліків, їх дешевизною можемо сьогодні позмагатися з багатьма зарубіжними виробниками. Але я, як лікар, хотів би побажати здоров'я завдяки не лікам, а впевненості, що ми все-таки зміцнієму і морально, і економічно. Інакше навіщо всі ці реформи, для кого вони, якщо страждає людина?

Є дві неоціненні речі — здоров'я та свобода. Ось це й має бути найпріоритетнішим у всіх наших справах. Нова Україна будується. Тож нехай кожен громадянин буде здоровий, кожна сім'я щаслива!

Вадим ГУРОВ, народний депутат України,
в. о. голови Комітету Верховної Ради з питань базових галузей і соціально-економічного розвитку регіонів:

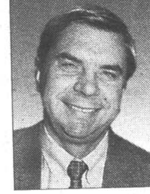
Миру всім і злагоди!



Напередодні новорічних і різдвяних свят хотілося б побажати всім людям, що населяють нашу країну, миру й злагоди, щастя і сподівань на краще в 1998 році. Але особливий привіт моїм землякам-криворіжцям, металургам і рудовидобувникам. Нехай новий рік допоможе їм подолати всі проблеми соціально-економічного плану, зміцнить віру в успіх, надихне на виконання завдань з відродження потужного і надійного металургійного комплексу!

Олександр СОТНИКОВ, генеральний директор ВАТ «АвтоЗАЗ»:

Бажаю всім АвтоЗАЗівської сміливості!



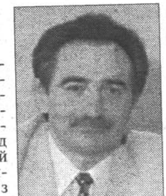
Проект, який взялися здійснити запорізькі автобудівельники, безумовно, увійде в історію.

Хто і що сьогодні не віщував би, якими сумнівами не мучився б, гарантом нашій успішній роботі став прийнятий Верховною Радою Закон України «Про стимулювання виробництва автомобілів в Україні». Над ним працювали всім миром — депутати, виробничники, Кабінет міністрів, команда Президента.

Отож, якщо так одностайно і рішуче ми всі разом рушимо із хаосу безгосподарності й безвідповідальності до гідного життя, впевнений — прорвемося!

Сергій ГОШОВСЬКИЙ,
голова Держкомгеології України:

Будьмо! Багатими та щасливими!



Рік 1997-й. Рік, коли в Україні було отримано значні прирости стратегічно важливих корисних копалин та перший злиток рудного золота. Враховуючи, що Верховна Рада та уряд добре розуміють значення й проблеми мінерально-сировинного комплексу, сподіваємося, з їх підтримкою буде розв'язано більшість проблем нашої галузі. З «золотим роком» тебе, Україно!

Віталій ЖЕЖЕРА, Юрій ВЕНГЕРЕШ, «Голос України»

Тигр, котрого неможливо розсердити

НА ДОГОДУ любителям східних гороскопів скажемо, що цей чоловік таки справді Тигр, бо на Різдво йому якраз виповниться 60 років. Нам же важливо ось що: Леонід Антонович Новицький — людина-празник. Нині, коли більшість людей виправдовує свою безпорадну буденність об'єктивними обставинами, такі як Новицький — на вагу золота.

Квасоляні млинці дитинства

На роках дитинства ювіляра довго не зупинятимемося, бо тут усе надто типово для його покоління. Батько чотири роки воював і ще три лежав по госпіталях, а мати привчала трьох малих дітей до великої сільської роботи. Отакий хрестоматійний початок, що тут розписувати? Правда, є одна примітна деталь: у голодний сорок сьомий рік мати пекла млинці з квасоляного борошна, і були ті млинці паперово-білі, неймовірно смачні на вигляд, і мати забороняла виходити з ними на вулицю. Це на Вінниччині було. Звідти він родом.

В юності Новицький був добрим гандболістом, в армії служив у повітряному десанті, а коли шоферував, його машина не вміла стояти на місці. Звісно, такі хлопці на дорозі не валяються: ще коли шоферував, його зробили членом правління колгоспу, рано став партійним. На агронома вчився у Білій Церкві за путівкою колгоспу. Колгосп навіть вантажівку за ним прислав раненько, після випускного вечора. Кузов було встелено свіжою травою. Новоспечений агроном улігся на тій траві й заснув богатирським сном. Біля контори рідного колгоспу його ледь розбудили. То був останній випадок, коли Новицький щось проспав.

Повороти сюжету

Далі — теж хрестоматійно. Хоч у рідному селі важко бути керівником (бо всі ж свої!) — він за три роки добився визнання і неабияких успіхів. Але дозволив собі покритикувати рідну парторганізацію, після чого опинився знов у Білій Церкві, на батьківщині дружини. По-



простому кажучи, став приймаком, у прямому й переносному розумінні. Дружина Леоніда Антоновича, до речі, — з родини білоцерківських науковців. Зрозуміло, що колгоспному агрономові з науковцями не завжди легко. Але Новицький ... Він такий, що його неможливо довго не визнавати! І став він агрономом у селекційному господарстві, і працював цілих 13 років «у науці», з великими, як сам каже, людьми. Потім (знову — з огляду на партійні порядки) довелося науку залишити й поринути у практику. Став він головним агрономом району. Працював із знаменитим Ейсмонтом, знав у районі всіх і все, його теж знали. Та все мріяв про роботу, за яку треба було б відповідати самому. І тут трапилося от що: у Матюшах не стало знаменитого голови колгоспу Черника. Після цього потужне господарство почало розвалюватися, керівники мінялися раз на півроку, бо Матюші дуже вже вимогливі до начальства. Якось при чарці партійні керівники району запитали Новицького: «Може, ти підеш у Матюші головою?». Він сприйняв це як жарт — а вже наступного дня сидів у Матюшах на зборах. Він сказав тоді людям: «Будете мені вірити — прорвемось!». Це було рівно чотирнадцять років тому, саме перед Новим роком.

Звідтоді й донині

Ту новорічну ніч він провів коло вікна свого нового кабінету — дивився, як у Матюшах святкують. А святкувати тут уміють! Надивившись, ліг передрімати на столі, а на світанку пішов на ферму вітати доярок. Отак і почав працювати. «Людьми я не розкидався, лише пару чоловік замінив на посадах, та й годі. Чи порівнювали мене з Черником? Аякже! Вони й досі його згадують! Але, думаю, й мене пам'ятатимуть. За два роки мого головування колгосп занесли на Всесоюзну Дошку пошани — це небабищо. Знаєте, яку кличку мені дали на початку? Рейган! Бо був вимогливий. Але за цього за чотирнадцять років не покарав жодної людини. Перші п'ять років жив «човником», ночував частіше тут, ніж удома. Дружина тільки іноді вечорами телефонувала — чи на місці я? Вона взагалі скептично поставилася до мого переходу сюди. Ну, коли все налагодилося, все-таки визнала мою правоту...».

...До кабінету Новицького зазирають чомусь з усміхненими обличчями, немов тут сидить зовсім не той, кого вони колись прозвали Рейганом. Він зустрічає всіх добродушним бурчанням. Я допитувався у матюшан: чим вашого голову можна розсердити? Ніхто не міг відповісти, тільки один сказав: «Коли дуже допечеш йому з виплатою зарплати — може розсердитись, але не на тебе, а на те, що грошей нема...».

На що він сердиться і кого любить

Агрофірма «Матюші» має землі трохи більш як 2000 га. Але тут виробляють 1400 ц молока і 100 ц м'яса на 100 га угідь. П'ять тонн молока щоденно возять до Києва, для дитячого харчування. Значить, добре молоко. «Але ринку у нас нема, — каже Новицький, — бо торгуючи з Києвом, я ніби ображаю своїх, так воно виходить. Я жодної голови худоби не дозволив знищити, хоч це всі у нинішній безвиході робили. Коли почалася перебудова, я не взяв жодного карбованця кредитів і не вліз у борги, а тепер мені кажуть, що у мене заборгованість по бюджету! А держава тим часом далі гробить село: услід за тваринництвом гублять буряківництво. Так, ми тримаємось, бо у нас люди хороші, без них я був би ніщо...».

... Втім, склалося враження, що найбільше Новицький боїться не чогось там, а власного ювілею. Бо, як уже сказано, Матюші уміють святкувати, і бути тут ювіляром — велика відповідальність! — Леоніде Антоновичу, давайте завершимо на чомусь веселому. У вас четверо онуків — хто найбільше на діда схожий? — Харитон! — каже він і освітлює кабінет своєю унікальною посмішкою.

Матюші на Білоцерківщині.

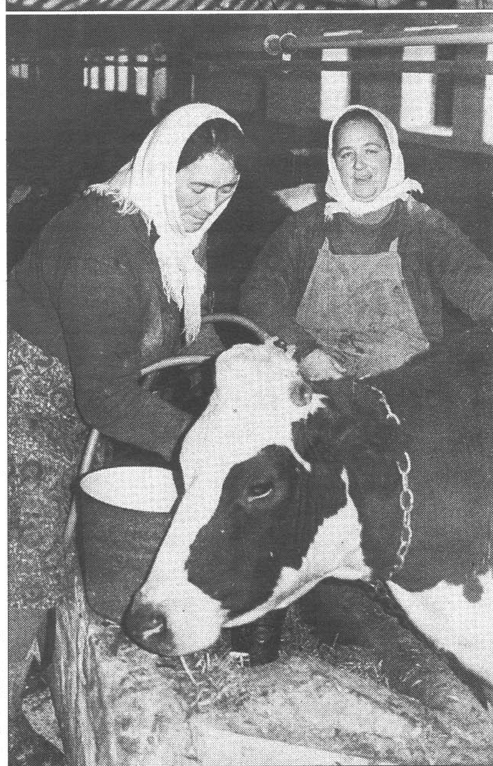
МАТЮШІ НЕ ЛЮБЛЯТЬ ПОЗУВАТИ





Фото Юрія ВЕНГЕРЕША, «Голос України»

Оце й є Матюші, де головує Леонід Антонович Новицький (див. сторінку 8). Бачите, над однією з хат щось кругле висить — то не повний місяць, а супутникова антена. Це приємно. Село стоїть на Раставиці, оспіваній Нечуєм-Левицьким. А оту церкву за річкою знято з греблі, на якій колись Йосип Броз Тіто милувався пейзажем, гостюючи у Чарника. Ми завітали на молочну ферму і були зворушені: корови тут не ревуть з голоду й не хапають тебе за рукав! Тут чисто, тепло й тихо, немов у дитсадку. Де ще таке є? Ті, хто тут працює, кажуть: «Бачите, яке у нас пекло!» Звісно, щоб створити майже райські умови для корів, треба й справді пекельно працювати. У Матюшах нема фермерів — від добра добра не шукають. Голова профкому Григорій Литвин каже, що вся робота тут тримається на запасі традиційної трудової моралі. А чи надовго вистачить тої моралі? «Навряд, бо податки нас скоро з'їдять!» Утім, Матюші тримаються: якщо раніше мали вдома по одній корові та поросяті, то тепер, коли погано з зарплатою, — по дві корови й четверо свиней. Нам здалося, що ці люди навіть вітаються якось по-особливому — ніби це не на фермі, а в клубі, абощо. Ціну собі вони знають, тому злегка байдужі до позування перед фотооб'єктивом. Але й не відмовляються. Ось лаборант ферми Катерина Іванівна Шлапацька з чоловіком Іваном Сергійовичем, водієм молоковоза. А ось доярки — Барківська Валентина Олександрівна та Шлапацька Ганна Семенівна.







Чи сниться Шабо колоніальне минуле

Єдина у світі колонія Швейцарії була... в Україні!

Хтось скаже, що це наслання, та ось уже кілька років мене ненормально тягнуло в це село. Чому? Це питання я й сама собі не раз ставила. Можливо, всьому причиною дивна назва — Шабо, з наголосом на першому складі? А можливо, легенди, яких я наслухалася в Білгороді-Дністровському.

Пізньої осені 1822 року в Шабо зі Швейцарії прибули перші сім'ї французьких колоністів. Засновник колонії швейцарський ботанік і педагог Луї-Венсен Тардан на той час побував у С.-Петербурзі й отримав найвищий дозвіл віддати ці родючі землі його співвітчизникам у довічне користування. А натомість пообіцяв, що через кілька років «тут буде місто-сад».

І слова виявилися майже пророчими. Сім'ї колоністів прибували в Шабо одна за одною. Виноградарство і виноробство почало розвиватися нечуваними темпами. А в 60—70-х роках сюди переселилися і швейцарські німці. За кілька років було відкрито школи, своєрідні ПТУ, в яких навчалися виноробству.

Мій захват пригамував голова сільради Анатолій Сукуватий. «Виноградники тут були здавна. Їх завели ще турки. Та ось тільки не змогли навчити «аборигенів» їх вирощувати. А швейцарці поставили виноробство на наукову основу, прищепили нові сорти. Шабське вино свого часу навіть отримало медаль на міжнародній виставці в Парижі».

Своїм колоніальним минулим шабці пишаються. «Чи часто вам доводилося бачити, щоб у селах сервірували стіл за всіма правилами етикету?» — запитував мене Анатолій Сергійович. — А у нас це вміють. Більше того, користуються не тільки виделкою, а й ножем. А які вишукані страви готують! Адже багато бабусь і прабабусь нинішніх шабців були в прислузі у «швейцарців». От і набралися європейських замашок...

Ось вони, примхи історії. У довіднику швейцарських колоністів називають експлуататорами, а самі шабці відгукуються про них просто з захватом. «Ви знаєте, —розповідає старожил Павло Антонович Годенюк, — до нашого села приїздила Леся Українка. І в гості її запросила Крета Тардан, онука того самого Тардана. Приїздили до Тарданів Пушкін, Лисенко... а щодо Крети, то вона... нянчила мою дружину».

Мадам нянчила селянку?! «Річ у тому, що мати моєї дружини працювала у Крети покоївкою. А дитину залишити було ні з ким. І коли моя теща господарювала, сама хазяйка глядів її доньку».

Чорт забирай, чи знайдеться у нас нині дружина нового українця, готова нянчити дитину своєї служниці?

І знову я думаю про примхи історії. Якщо швейцарським колоністам так добре тут жилося, чому саме спадкоємець Тардана став найвідомішим у їх краях революціонером з підпільною кличкою «Марат»? І чи згадували його в 1940 році колоністи, коли спішно пакували речі, втікаючи на вже далеку Батьківщину — у Швейцарію?

«Прямих спадкоємців швейцарців у нас не залишилося, — каже Анатолій Сукуватий. — Повмирали... Та родинні зв'язки зі Швейцарією, Францією, Німеччиною залишилися. Адже багато наших дівчат повиходили свого часу за колоністів заміж і поїхали разом з ними. Зараз приїздять — іноді просто подивитися, іноді родичів провідати». І яке враження, запитую я. «Та по-різному буває. Нещодавно приїздив старий німець. Почув, що в сусідньому селі Біленькому досі стоїть його будинок (там зараз медсестра живе). Вирішив подивитися. Підійшов, глянув і... впав. Ледве його медсестра до тями привела».

Шабо з колишніми земляками не дуже щастить. Приїздити приїздять, а ось грошима допомогти не поспішають.

А село від допомоги не відмовилося б. Схоже, і в цю зиму (третю вже) будинки опалювати не будуть. Щоб стало зрозуміло, які саме будинки, поясню. Не так давно село вважалося зразково-показовим. Сюди привозили іноземні делегації (був навіть Рауль Кастро). Для «трудівників села» будували багатоповерхівки з усіма зручностями. А сьогодні з цих багатоповерхівок утікають. Корову на третій поверх не затягнеш, піч не розпалиш, картоплю на балконі не виростиш. Та в селі не дуже скаржаться. «Опалювати можемо тільки одну школу, — зауважив голова сільради. — Та з садками викрутилися. Збудували там грубки. Тепер тепло».

Анатолій Сукуватий неохоче відповідав на «сучасні» запитання. Зате його очі тут же спалахували, коли запитувала про історію. Врешті-решт він відправив мене до того самого старожила, про якого я вже згадувала, — Павла Антоновича Годенюка.

Особистість це непересічна. У селі його називають незмінним депутатом сільради (з 1956 року!). Сорок років працював директором Будинку культури і, напевно, стільки ж мріє про створення музею Шабо.

На порозі свого будинку він зустрів мене не з хлібом-сіллю, а з виноградом: «Спершу покуштуйте, а тоді будемо розмовляти».

«Я гадаю, що село наше виникло ще 1484 року. Ми якось робили стенд і попросили одного працівника Музею історії Одеси назвати нам точну дату. Звідси з'явилася цифра. Та скільки б ми не намагалися знайти документ на підтвердження, все даремно. Може, вам у Києві це вдасться?». (На жаль, не вдалося.)

Павло Антонович народився 1917 року. «Румунський режим я пам'ятаю чудово. У нас у селі був народний театр. І щоб поставити п'єсу, доводилося посилати сценарій на затвердження (цензуру) в Бухарест. До того ж обов'язково перша дія повинна була йти румунською мовою. Ми так і робили. Грали перший акт п'єси, затверджений Бухарестом. А потім — «Мартина Борулю». Румуни регочуть, нічого ж не розуміють. А наступного дня їм переклали, і йде указ про закриття театру. І так було кілька разів. І взагалі дивна річ. Раніше українською мовою було говорити небезпечно. Якщо в магазині звертаєшся не румунською, могли і в льох посадити, і штраф накласти, та всеодно говорили українською, а зараз...»

Павло Антонович — не з тих, хто лає молоде покоління. Навпаки, йому б хотілося створити і подарувати їм музей історії села Шабо, з наголосом на перший склад. «Щоб пам'ять залишилася».

Адже що не кажи, єдина у світі Швейцарська колонія —це круто. Є чим пишатися.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Листи з кошика

Пробачте за химерність слова

Уперше я дав про себе знати ще 1992 року. І тепер пишу, щоб висловити своє захоплення тим, що ви живі, незважаючи на місце, яке займаєте у цій чудовій країні. Живий і я, з чим вас вітаю, оскільки ви маєте шанс тримати в руках написане мною, читати очима, всотувати мізками і насолоджуватися духовно. Прошу не засмучуватися через мою неграмотність у викладенні думок, найменше я про це турбуюсь, коли пишу вам, оскільки в мені присутнє переконання, що ви не станете мої думки перекручувати.

Мені, як і належить вільному поетові, котрий починає свій шлях, доводиться перебувати на мілині в фінансовому становищі, та чомусь дуже хочеться читати вашу газету.

Поки що я вважаюсь злочинцем і відбуваю свій термін у колонії, хоча сподіваюся добитися виправдання. Моїй дочці виповнилося недавно 8 років, і мені належить знайти їй слона, отож чекайте в Києві. З сестрою гірше — їй недавно зробили операцію на тему «рак». Брат — полоненик секти, туди ж затяг маму, я поки що не здаюсь.

Ну ось, виговорився, легше стало. Дякую, що читали.

О. Г-кий.

Вінниця.

Щоб урівноважити емоції, викликані матеріалом Наталки Філіпчук, згадаймо, що ми теж були колонізаторами! Приміром, на Чукотці. Можна було обрати й тепліші колонії, але то залежало не від нас. Оці кілька історій розповіла київська журналістка Ольга Іванова. Ще коли Чукотка була «нашою», юна Оля з власної волі працювала там журналісткою, а також пастушкою оленів і «чумробітницею».



Анекдоти від чукчів

Плоди цивілізації

Аби привчити чукчів до цивілізації, радянська влада забирала їхніх дітей до школи і повертала у тундру лиш на літні канікули. Вони забували мову і вже не могли спілкуватися з дідусями-бабусями. Це впливало на менталітет не згірш горілки. До речі, «вогняна вода» невластива організмові палеоазіатів, для втіхи душевної вони у давнину вживали мухомори. Про переваги цього продукту один старий чукча розповідав Олі: «Водки выпил — и ты как свинья, а после мухомора целовеком себя цувствуесь!»

Чукотський націоналіст Краснорилов

Колоніалісти байдужі до мови колоній, але є винятки. Оля бачила рідкісного росіянина — ветеринара Краснорилова: він мову знав і служив товмачем зрусифікованим чукчам та їхнім дідам. Ще був росіянин Леонтьєв — той навіть нові терміни придумував для чукотської мови. А ще був Ігор Рига, родом зі Львівщини, працював у газеті й виступав проти відриву чукотських дітей од батьків. Його вигнали з газети... за чукотський націоналізм! А ще один українець мав жінку-чукчанку, а дітей вони назвали, звісно, Тарасом і Катериною.

«Цай пауркен...»

Гумор у чукчів своєрідний. Приміром, при чаюванні примовляють: «Цай паукрен — цаккар мараукрен!», і дуже тішаться тим жартом. А це означає: «Чай п'єш —цукор сердиться!» Примовка — з тих часів, коли цукор кололи, тому — «сердиться». Чукчі кмітливі, мають меткий розум, але мислять зовсім інакше, ніж європейці. Звідси й драматичні непорозуміння. Коли чукотські діти вперше чують у школі крик учительки, вони надовго ціпеніють з роззявленим ротом. А вчителька каже: о, дебіли! Річ же в тім, що чукчі ніколи (!) не підвищують голосу на дітей.

А ще Оля знала поета Серьожу Теркігіна. Він здавався дивним і для своїх, і для слов'ян. Якось його навіть піддали психологічному тестові й запитали, чи є щось спільне між річкою і годинником. «Є, — сказав Серьожа, — і те, і те показує час!» З ним не погодились. «Вони, мабуть, дуже хворі!» — скрушно резюмував Серьожа.

Чукча як персонаж анекдота

Вони тонко вловлюють чужий настрій, і їхня знаменита анекдотичність є лиш відповідь на запити білих людей. Ви, мовляв, хочете, щоб ми виглядали дурниками — будь ласка! Щоб пізнати іншого чукчу, треба заслужити його довір'я. Якось Оля розповіла їм простенького анекдота: «Чому клоп плоский? А щоб було зручно спати на спині!» Оце й усе, можна сміятися. Її ввічливо вислухали й запитали: «А хто такий клоп?»

У них своєрідно-тонкий гумор, вони марно не гигикають, і слов'яни на це ловляться. Приміром, їдучи в тундру, Оля придбала собі великого кухля для чаю і супу. Хтось із чукчів побачив це і сказав спокійно: «Ачульген!» Оля подумала, що так зветься той кухоль, і всюди гордо демонструвала своє знання, мовляв, знай наших! І от випадково виявилося, що «ачульген» — це «нічний горщик». Отже, чукчі у душі сміялися з гості, але жодного разу не принизили її своїм сміхом.

Як вони помстилися

Одного разу компанія чукчів відпочивала в Криму. Захотілося їм піти до розкішного ресторану з фонтаном усередині, а місць нема. Тут нагодилися знайомі слов'яни з Чукотки та й кажуть: «Ми скажемо, що ви японська делегація, та й самі за вами пройдемо!» Сказано — зроблено. А коли всі добряче випили, чукчі почали пірнати у фонтан, примовляючи: «Ось вам делегація!»

Не губи своїх оленів!

Знайти справжнього неанекдотичного чукчу можна лиш у його рідній стихії, у тундрі. Там усі вони — казкові герої, богатирі. А європеєць там часто виглядає жалюгідно й смішно, і хто зна, скільки анекдотів про таких європейців розповідають чукчі? Прикметно, що наше слово «невдаха» звучить у них як «коратенвілет» — «той, хто загубив своїх оленів». Дай, Боже, щоб ми їх не губили! А чукчів пора привітати з Новим роком, адже він у них настає раніше, ніж у нас...

На фото: Оля Іванова приміряє щелепу білого ведмедя. А оцей чукотський хлопець був закоханий в Олю — як бачите, він зовсім не «коратенвілет»!

Шість ночей полковника Гаращенка

80-РІЧНИЙ полковник Гаращенко знайомий нашому читачеві з опублікованого нинішньої осені в «ГУ» матеріалу «Кілька історій для Бориса Дерев'янка». Сьогодні Григорій Антонович знову з нами.

На Фінській війні

Напередодні 1940 року ми повинні були взяти фортецю Марила на лінії Маннергейма. Штурм розпочали вранці 31 грудня, із втратами не рахувалися і до вечора взяли в півкільце маленьке озеро. На кільце сил не вистачило. Настала місячна ніч, на кризі озера добре видно тіла фінських солдатів. Це рідкість, що вони не прибрали загиблих, але ніч ще тільки починалася. Ми знали: їхні солдати вдягнені в добротний легкий і теплий одяг, ми такого не мали, отож був сенс поповнювати за трофеями. Хоча й доведеться знімати їх з убитих, та нехай нам Бог простить. Йдемо, отримавши дозвіл командира роти (в обмін на обіцянку поділитися трофеями). Ось лежить солдат, якого ми з напарником собі намітили, — обличчя й дуло автомата дивляться на нас. А раптом живий?! Ну, підповзли, зняли ранець і автомат, зняли м'яку пухову куртку, светра, унти — і тут напарник охнув: «О Господи, та це жінка!» Руки затремтіли, волосся дибки, кинулися бігом назад, не ховаючись. Віддали командирові ранець і автомат, самим уже нічого не хотілося. Як потім з'ясувалося, проти нас стояв жіночий добровільний загін, який бився на славу. Першого ранку 1940 року, отримавши 100 грамів наркомівських, ми знову почали штурм. На кризі вже не було жодного фінського солдата — тільки наші...

Бал 41-го року

Після Фінської кампанії я гриз військову науку в училищі зв'язку ім. Калініна в Києві. Того року на мені зотліло сім комплектів обмундирування! В ніч на 30 грудня ми розчищали від снігу іподром, дві години поспали, піднялися по тривозі і в заметіль та ожеледицю пішли на Кончу-Заспу з 32-кілограмовою викладкою. А потім маршкидок назад. Ось нарешті й казарма, я гепнувся на ліжко, а старшина тут як тут: три наряди поза чергою! А тут ще треба підготуватися до новорічного балу, куди запрошено студенток мединституту. Все зробив: обмундирування виправ, відпрасував, біленький комірець підшив, онучі виправ, а висушити нема коли, так і взувся, нічого, якось буде. На бал ішли, між іншим, тільки обрані. Дівчат ми запрошували до танцю за всіма правилами етикету (тоді курсантів навчали танцям і навіть оцінки ставили). Оркестр грав вальс, мазурку, падеспань, полька — не в моді. Раптом оркестр перейшов на марш, увійшов начальник училища і привітав усіх з новим, 1941-им, роком. Танцювали до години ночі. Я ледве добрів до постелі, але старшина тут-таки нагадав про наряд на кухні і про суворовське правило щодо «тяжко в навчанні». Тієї ночі мені й справді здалося, що воювати легше, аніж учитися...

Небезплатне шампанське

1942-й ми зустрічали в Севастополі, на 30-й батареї, яку обороняв 90-й полк майора Белюги. Кажуть, Манштейн обіцяв Гітлеру на Новий рік подарувати Севастополь, і ми більш як два тижні зазнавали суцільних бомбувань. В останній день 41-го року німці кинули на батарею всі сили, але ми вистояли, до вечора бій затих. КП полку стояв у виноградгоспі ім. Перовської. Белюга з комдивом Капітошиним огледілись і вирішили, що вдасться піднести келих «Чорного доктора». А у нас був розвідник Шалва Камаріулі, він у Руставі нині живе. Ось він і каже: а чому не шампанського? У німців у новорічних подарункових комплектах є шампанське, кожен солдат такі комплекти отримує. Головне — встигнути. Коротше, розвідники пішли. Близько півночі наші дівчата накрили стіл, і тут заваляється Шалва — привів «язика» і припер увесь вміст новорічного столу, згріб разом із скатертиною. Було там багато делікатесів. І піднесли ми по келиху шампанського! Наступного дня було тихо, а 2 січня ми вийшли розім'ятися, і тут жахнула випадкова міна. Поранило мене, Белюгу, начштабу полку, а комісара вбило. Отак і розплатилися за шампанське...

Без чого воювати не можна

Напередодні 1943 року у складі 24-го танкового корпусу генерала Баданова я брав участь в операції «Малий Сатурн». Тоді вдалося перешкодити німцям вирунити своїх, які застряли в Сталінградському котлі. Але бадановці самі потрапили в котел до Манштейна. На допомогу нам ішла армія Лелюшенка і корпус генерала Русіянова. Але з ними треба було встановити зв'язок. Мене з механіком-водієм Кияшком на броньовичку послали з усним дорученням до Русіянова. Вирушили в ніч, мороз і заметіль. І раптом заслін: по броні поливають з автоматів і матюкаються так, як тільки наші можуть. І ось так було разів п'ять за всю дорогу. Дісталися на місце, отримали дозвіл увійти до фургона Русіянова. Тільки-но відчинили двері, як над нашими головами —пістолетні постріли, всю обойму хтось випустив. Запитую в супроводжувача: «Що таке?» — «А ви не знали Русіянова? Ну ось, тепер знаєте...» І тут-таки чуємо бас генерала: «Отак вас треба вчити, щоб не кланялися кожній кулі! Заходьте!» Зайшли. Стіл накрито, за столом красуня з двома трикутниками в петлицях. Випити я відмовився. Мовляв, спочатку доповідь, та й назад їхати треба. Але генерал сказав, що самих нас не відпустить і наказав ад'ютантові: «Мехбригаду Горячева і танковий полк Лучникова на дорогу!» Ми так тихо підкрадемося до Баданова, що застанемо його з молодичкою, еге ж?!» — «У нього немає молодички!» — «Він що, євнух чи штунда?» — «Та ні, нормальна людина». — «А ти молодець, порученець, мені б такого!» — «Так, у вас матюкальники — не доведи Господи!» А генерал каже: «Усіх, хто вас обстрілював і матюкав дорогою, я негайно нагороджу Червоною Зіркою! Без матюків у війні не перемогти, як і без гарної жінки!» Красуня вставила йому нову обойму в пістолет, і ми рушили назад...

Застілля в запічку

Наприкінці грудня 43-го наша дивізія стояла в Софіївці на Дніпропетровщині. Готували прорив на Кривий Ріг. Мороз за 25 градусів, заметіль, ожеледиця, але потрібна рекогносцировка. До Софіївки я повернувся вночі, ледве дихаючи. Відпочити б! Але до нашої хати вночі завалила ціла рота, сплять покотом, яблуку ніде впасти. І тут голос із печі: «Дядю капітан, ідіть до нас!» Це кличуть дві хазяйські дівчинки, 10 і 13 років, з ними там ще мама й бабуся. Потіснилися вони, і я вмить заснув. Через кілька хвилин будить старшина: «З Новим роком, товаришу капітан!» — і підносить горілку в кришці від казанка. Випили ми трохи, навіть менший дівчинці цікаво було горілки скуштувати, закусили мерзлим салом з цибулею, і я заснув знову. А на світанку ми перебралися до сніжно-крижаних бліндажів під хутором Високим. І лише 22 лютого Криворіжжя визволили...

Кукуріку!

Зустріч 1945 року була найекзотичніша. Ми взяли Будапешт. Оскільки угорська армія билася вперто, городяни поховалися, боячись нашої помсти. Але в місті нас зустрічав цілий натовп жінок — американки, француженки, англійки, навіть азіатки якісь. Звідки? Виявляється, вони перед війною відпочивали на Балатоні, а потім не змогли виїхати. Ось і нудьгували тут усю війну. Наша з ними зустріч затягнулася на цілий тиждень. Скільки незвичайних любовних історій розповідалося потім! Запам'яталася розповідь одного офіцера. Мови вони з партнеркою не знали, і вона придумала універсальну фразу кохання й пристрасті: «Кукуріку!» Через тиждень за полонянками прилетів американський літак з Парижа. Ми їх проводжали на аеродромі. Таких урочистих проводів я, мабуть, не бачив за всю війну.

На фото: полковник Г. Гаращенко — тепер і на початку сорокових років.

Микола НЕЧИПОРЕНКО, «Голос України»

Тролейбус — добре, та ракети — краще

КОЛЕКТИВ Південного машинобудівного з перших днів наступного року приступає до реанімації «космічних» потужностей підприємства і в найближчі два роки матиме ледве не в межах сімдесяти відсотків проектних параметрів замовлення на випуск колись основної тут продукції — ракетоносіїв «Зеніт».

Унікальний ракетобудівний завод і досі з усіх сил намагався не простоювати. П'ять років тому першим в Україні розпочав виготовляти вітчизняні тролейбуси. Створив спільне підприємство «Татра-Південь» і вже склав понад двадцять власних дослідно-випробувальних трамвайних вагонів.

Та хоч тролейбуси і трамваї — добре, але ракети — таки краще... І ось цими днями заступник генерального директора заводу Володимир Січовий повідомив, що «занепадницькі настрої потрібно повернути мінімум на 180 градусів». Він назвав, як хутко написала заводська багатотиражка, «запаморочливу до нестями, що можна збожеволіти, кількість «Зенітів», які колектив випустить уже в наступному, 1998 році».

—Разом із КБ «Південне» нам випадає здійснити пуски ракети «Зеніт» відразу за двома міжнародними проектами — «Глобалстар» та «Морський старт», — пояснює Володимир Іванович. — Це досить солідні і престижні контракти. Щоб упоратися з ними, мусимо негайно поновлювати свій «законсервований» потенціал, а також повернути собі той ентузіазм в роботі, який був притаманний нам у кращі роки розквіту «Південмашу».

Заступник генерального конструктора КБ «Південне» Юрій Сметанін зі свого боку доповнює, що мова йде про участь українських ракетобудівників у реалізації унікальних за світовими мірками комерційних програм освоєння й використання космічного простору. За контрактом з американською фірмою «Спейс Системз Лорал» три «Зеніти» з космодрому «Байконур» уже цього року виведуть на орбіту, висота якої 900 кілометрів, дванадцять супутників зв'язку кожен. А слідом спільно з міжнародною компанією «Сі Лонг» дніпропетровський «Зеніт» з морської плавучої платформи на екваторі поблизу острова Різдва винесе на геостаціонарну орбіту надсучасний супутник фірми «Х'юз».

—Можна уявити, за які складні технічні втілення нечуваних ідей ми взялися, — каже Юрій Сметанін. — Ще ніхто у світі одним ракетоносієм не виводив у космос дванадцять півтонних небесних апаратів. Ніхто і не запускав 470-тонну ракету із супутником з плавучої морської платформи.

Отож, у КБ тривають напружені проектні й конструкторські пошуки, здійснюються остаточні випробування багатьох нових розробок, знахідок і рішень, усілякі розрахунки з аеродинаміки, балістики, міцності та витратовартості космічних апаратів.

Але виникла одна обставина, яка добряче попсувала нерви. Цього року у травні, як відомо, під час запуску «Зеніту» в Росії сталася аварія. Чи не зашкодила вона авторитету українських ракетобудівників?

— Спеціальна міждержавна комісія ретельно розслідувала причини аварії, — розповідає Юрій Сметанін, — і дійшла висновку, що трапилася вона через руйнування двигуна першого ступеня, який виготовлявся не в Україні.

Юрій Олексійович повідомив специфічні подробиці, з'ясовані комісією за даними телеметричної інформації, аналізу стану залишків зруйнованої ракети та стендових експериментів. Вони свідчать про фатальний збіг обставин, який призвів до несподіваного спалаху двигуна. Майже у п'яти тисячах попередніх випробувальних випадках нічого такого раніше не траплялося. Таку кількісно захищену гарантію українських «зенітів» й поготів доповнює висновок експертів, що «ракетна частина зовсім не винна». А тепер на «Південмаші» ще й принципово відмовилися приймати до складання на своїх «Зенітах» ті двигуни російського виробництва, за якими «водиться» зависока віброактивність газогенераторів. Адже саме вона й спровокувала згадану аварію.

—І наші компаньйони за обома проектами, — запевнив насамкінець Юрій Сметанін, — аж ніяк не сумніваються в надійності наших ракет. У тому, що вони неодмінно виведуть у навколоземний простір новітні супутники зв'язку, які працюватимуть в інтересах усього людства.

Дніпропетровськ.

Листи з кошика

Він визволяв Венецію

Шановна редакціє! Якщо можна, повідомте адреси Українського Червоного Хреста та Товариства «Україна — Італія». Адже я — учасник визволення славного міста Венеція у квітні 1945 року. Мене доля провела через Сталінград до Гамбурга, а від Генуї через Венецію —до Магадана, на копальню «Мальдяк»...

З повагою,

ветеран війни ДЕГТЯРЕНКО Василь Федорович.

м. Канів на Черкащині.

Василю Федоровичу! З Новим роком! Адреса Українського Червоного Хреста: Київ-4, вул. Пушкінська, 30.

Адреса Товариства «Україна—Італія»: Київ-34, вул. Золотоворітська, 6.

Христофор ГРУША, «Голос України»

«Одна моя корова заробляє більше за мене!»

ОЦЕЙ джентльмен — директор школи в Острі на Чернігівщині. Кажуть, одного разу до нього на урок історії давнього Риму несподівано завітало високе начальство. І він, так само несподівано, провів той урок ... латиною, а учні відповідали теж латиною, а начальство мовчки дивувалося! Це — не легенда, а лиш трохи опоетизований факт.

Отже, знайомтеся: Микола Федорович Переш, учитель року обласного масштабу, історик, латиніст, драматург та ще й заслужений діяч культури Чувашії. Після такої презентації у вас неодмінно виникнуть додаткові запитання, а тому почнемо з самого початку.

Народився він у Кошанах під Остром, у сім'ї колгоспників. Служив в армії, три роки був трактористом у «Сільгосптехніці». З п'ятої спроби став студентом істфаку столичного університету (престижне відділення історії КПРС, куди не брали абикого). Його однокурсниками були знамениті пізніше люди, от як Микола Вересень. Ще й тепер Переш каже своїм учням: «Добре вчіться — будете, як Вересень!»

Остерську школу № 1 імені Сеспеля Переш очолив понад десять років тому. Тут варто нагадати, хто такий Сеспель. Для чувашів цей поет — як для нас Шевченко. А за характером — як наш Хвильовий: комуніст Сеспель, не ужившись з більшовиками, наклав на себе руки в Острі 1922 року. Відтоді Остер для чувашів — як Мекка для мусульман. У школі є унікальний музей Сеспеля. Але того мало: остряни під керівництвом Переша досить регулярно (хоч вояжувати нині відомо як) бувають з поважними культурно-освітніми візитами у Чебоксарах, навіть тамтешню мову трохи знають. Тож звання культурного діяча Чувашії цілком заслужене.

Але все-таки запитайте: мовляв, Миколо Федоровичу, нащо воно вам і до чого тут ви?

— А я — директор цієї школи! — каже він, і вам уже соромно за ваш прагматизм.

З цим, либонь, усе ясно. А як бути з тим, що директор — ще й драматург? У школі працює справжній театр-студія «Остряниця», де ставлять і п'єси Миколи Федоровича. Одну з них щойно закупило навіть Міністерство культури. Як він почав писати (вульгарним гекзаметром!) — сам згадати не може. Головне, що театр, на його думку, є способом порятунку від порожнечі нинішнього життя. Гуртки, каже він, вже неактуальні («І ведмедя можна навчити кататися на мотоциклі, та що з того?»), а театр — інша річ! «Там люди перероджуються. Один наш двієчник і хуліган завдяки театрові до сільгоспакадемії вступив!»

П'єси у нього хитрі. Одна з них називається «Данило Галицький». Але вона зовсім не про те, про що можна подумати. Дія розгортається у нинішні часи. До провінційного містечка приїздить кіногрупа на чолі з племінником Шварценеггера — знімати спільний українсько-американський фільм про князя Данила. А мер того містечка — ура-патріотичний чоловік. Кіношники просять у нього для зйомок тисячу голів худоби — і він дає. А худоба згодом опиняється на м'ясокомбінаті!

У тій п'єсі є один персонаж-собі-на-умі, скептик, котрий нікому не довіряє. Він служить у мера-патріота радником з гуманітарних питань, а колись служив в УПА. Звуть його Микитою Степановичем Хрущовим (так!). Ви вже здогадалися — цього персонажа грає сам Переш.

То не випадково. Микола Федорович вельми схожий на Микиту Степановича, він живе власним розумом і (що дивно для вчителя) ніколи не буває категоричним. Він нічого не стверджує, лиш натякає. Можливо, саме за це його люблять учні, а ура-патріоти пишуть до СБУ: цей колишній комуняка хоче віддати Україну північному сусідові! А він усміхається: «Білорусам, чи що?»

Латину в школі він викладає сам. Навіщо? «А чим ми гірші за Європу? Комусь знадобиться — щоб рецепта прочитати, а комусь і більше треба...» А начальство не заважає? «Ні, мало того, завідуюча обласним відділом освіти Ганна Миколаївна Тимошко — рідко такі душевні начальники трапляються — навіть подарувала нам друкарську машинку з латинським шрифтом...»

Аж кортить запитати: невже вам мало тих проблем, що нині обсіли школу?! «Вистачає, — каже він, — але я знаю, що першого вересня школа мусить пахнути свіжою фарбою, ото й усе!» То, може, він заробляє більше за інших? «Ні, — каже Переш, — у мене в Кошанах дві корови, так ото кожна з них заробляє більше, ніж я!» — «Але ж це сіна скільки треба!» — «А хіба я не накошу?» Цю фразу він сказав точнісінько так само, як перед тим казав: «Я ж директор!»

... Мені здалося, що ефектно прозвучить запитання: «Миколо Федоровичу, а ви могли б зараз повернутися в трактористи?» Він спокійно відповів: «Навіщо повертатися? Я й тепер там...»

На знімку: Микола Переш.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Листи з кошика

Начувайтеся, стражі порядку!

За 10 років, що сиджу за гратами, я написав до різних інстанцій тисячі скарг, але отримав стільки ж стандартних відповідей на кштталт: "Засуджений законно".

Але я стверджую, що справу сфабриковано облсудом. Негідники роблять усе, щоб не було додаткового розслідування. Воно вивело б на чисту воду справжнього злочинця, який відкупився. Якщо істину буде встановлено, винні у сваволі міліціонери і прокурори повинні будуть нести відповідальність. Та хто це допустить?

Тому за зіпсовану свою долю, а також розбиту сім'ю і втрачене здоров'я обіцяю (і прошу це надрукувати): через п'ять років я вийду на волю і примушу всіх, хто приклав руку до мого засудження, написати явку з повинною. Вони розкажуть, як велося слідство, як мене звинуватили в тому, чого не робив тощо.

Лише одне врятує підлих слідчих і прокурорів — нове об'єктивне розслідування.

Анатолій Х-н.

Кременчук.



Нині всілякі конкурси і кросворди з обіцянками —вереск моди. Чи то люд наш призвичаївся за гріш п'ятака отримувати. Чи то йому стало не вистачати цивілізованих колективних розваг. У всякому разі, співвітчизники з ризиком для серця кидаються у карколомну конкурсну акробатику. І дуже часто нагадують учасників дитячої гри, які наосліп намагаються зрізати з ниточок яблучко, ведмедика, записничок...

Ми не дозволимо ображати наш народ! І пропонуємо дещо інше. Якщо ви випробуєте сили у нашій новорічній забаві, то не залишитеся у програші. Отже, фотоконкурс. Від сьогодні ви повинні гуляти вулицями не так собі, а звертаючи увагу на так звані життєві жарти, хохми, приколи. І, не ловлячи гав, миттєво фіксувати свої знахідки на фотоплівку. А потім карточку заклеювати у конверт і надсилати до редакції «ГУ» з позначкою «Фотоусмішка-98».

Якщо якість вашої роботи задовольнить наше прискіпливе журі, тобто якщо знімок видасться нам вельми дотепним і контрастним, його буде обов'язково надруковано на сторінках газети протягом року (у цьому і полягає безпрограшність нашої витівки). А один-єдиний з вас, якого буде визнано автором справжнього фотошедевра, отримає у подарунок фотоапарат FED B-O-Y STEREO.

Підсумки «Фотоусмішки-98» буде підбито в першоквітневому номері газети.

Олексій КАВУН, «Голос України»

Повернеться, як Одіссей...

Науково-практичною конференцією «Дух людськості ніколи не погасне», різними літературно-мистецькими заходами відзначив Житомир 100-річчя з дня народження Миколи Хомичевського, котрий увійшов у духовну історію України як Борис Тен. У ювілейні дні відкрито два пам'ятники — надмогильний і біля школи, яка матиме його ім'я.

Пам'ятник — від слова пам'ять, а її аж ніяк не стерти. Півстоліття жив і творив Борис Тен у Житомирі, але з перервою, яка не від нього залежала. І та ГУЛАГівська пауза тяжіла над ним і за життя, і після смерті. А ще декого з можновладців, здається, дратувало те, що не трудові звершення оспівував, а в якихось грецьких гекзаметрах копирсався. Йому вже й премію імені Максима Рильського дали, а обласна газета одержувала вказівки «писати скромніше». Навіть некролог був скупіший в оцінці заслуг.

Найприкріше те, що просив Микола Васильович, щоб поховали його поряд з матір'ю, дружиною та сином, проте ніхто з керівництва не дав на те дозволу, і повезли його на новий цвинтар «у порядку загальної черги»...

Часи потроху минулися. Спершу шанувальники таланту Бориса Тена таки добилися, щоб вулиці, на якій жив цей видатний діяч, змінили 1989 року ім'я з XXII партз'їзду на Бориса Тена. А наступної весни прах людини з іменем Дніпра було перенесено до сина, дружини, матері. Тепер тут завдяки ювілею з'явився пам'ятник. Схилившись, Борис Тен думає свою нелегку думу. Так пронизливо просто відтворив його образ скульптор Антон Матвієнко.

А бронзовий портрет біля школи — то робота Олександра Вітрика, якому пощастило ліпити митця ще за його життя. З цим пам'ятником пов'язане непорозуміння вже наших днів. Бо частині творчої інтелігенції не сподобався вибір місця для пам'ятника «на окраїні», як стверджувалося в публікаціях у деяких місцевих газетах. Знявши покривало, опоненти у виступах обережно заперечували: неподалік — родинне гніздо Хомичевських, а саме в цій школі навчався улюблений син Бориса Тена — Василько.

Та вище всіх цих непорозумінь слова самого митця: «Ми лиш тому цвітемо щастям юних мрій, щоб серцем визріти і людям передати життя цілого плід достиглий і багатий». Плід усього творчого життя Бориса Тена —переклад «Одіссеї» та «Іліади» Гомера. А ще ж Есхіл, Арістофан, Шекспір, Шіллер, Міцкевич, Пушкін... Це той пам'ятник, що його поет створив сам собі, і вищий він за всі бронзи й граніті.

Потрібно лише частіше знімати ті книги з полиці. І тоді Борис Тен повернеться до нас, мов Одіссей.

Житомир.

Юліана ШЕВЧУК, «Голос України»

Вікно в снігу фіранками на південь



***З** МЕРЗЛІ люди, закутані по вуха в кожухи та вушанки, шморгаючи, підтюпцем біжать вулицею, мріючи про пухнастий картатий плед та гарячий чай з цитриною, а поруч хтось спокійнісінько бродить серед кучугур, щось мугикає і почувається у скутому морозами просторі цілком комфортно.*

Саме така мізансцена виникла в уяві, коли вирішила зателефонувати Геннадію Міліневському, керівникові першої української антарктичної експедиції, і запитати, яким для нього був теперішній підстаркуватий рік, а його в 20-градусний холод не було ані вдома, ані на роботі (і в Антарктиді теж).

Якщо проведеш біля полюсу протилежної земної півкулі зиму, повернешся додому із перевернутою свідомістю та світобаченням. Як в атракціоні кривих дзеркал, ходитимуть поруч головою вниз кумедні чоловічки, і щоб почути цих химерних істот, муситимеш повсякчас перевертатися у свідомості. Щось аналогічне відчула група полярників, які першими перезимували в Антарктиді на переданій англійцями станції «Академік Вернадський», після повернення на теплу і рідну землю. Про саму експедицію ми вже писали («ГУ» за 7.06. 1997).

Однак не секрет, що кожна більш-менш помітна подія розвивається за досить типовим сценарієм: привітання, прийоми, квіти, журналісти і... поступове забуття. З'являються нові герої, а старі мусять звикати до збайдужіння оточення, ніби нічого і не було. Ось так і з нашими антарктидцями. Швидкоплинний рік видався для них полярним у прямому і переносному значенні. Зустріли його ще на станції «Академік Вернадський» з усім причандаллям: і ялинкою, залишеною у спадок ще колишніми господарями-англійцями, і цукерками, які можна потай з неї смикати, і заздалегідь припасеними подарунками-дрібничками. А ще були новорічні футбольні турніри на снігу, купання в морі (влітку температура «прогрівається» до нуля градусів). Новий рік святкували тричі: за київським часом (різниця з Антарктидою шість годин), за Грінвічем і за місцевим. А за три місяці «крижані» чоловіки мали відчалити у напрямку домівки, де серпанок романтики швидко розвіює прозаїчна метаморфоза віддаленої на півтора року вітчизняної цивілізації.

— Коли опівночі бемкав годинник, ви загадували, напевно, про вдале повернення додому? — запитую в Геннадія Міліневського.

— Ні, — каже він. — Я загадував ще раз повернутися в Антарктиду.

Процес акліматизації для тих, хто пережив зиму біля Південного полюсу, тривав, за їхнім зізнанням, кілька місяців. «Найбільш гостро відчувалась у Києві атмосфера недовіри, відчуження — і в робочих стосунках, і в повсякденних, — каже мій інший співрозмовник, геофізик Володимир Бахмутов. —Щонайменший крок стає подоланням штучно створених перешкод. Там, на станції, хоча все доводилося вирішувати самотужки, все було в наших руках. Рік, що минає, був для мене насичений. Але хоча вже пролетіло дев'ять місяців, як ми покинули Антарктиду, підсвідомо досі перебуваю на станції. І найяскравіші враження пов'язані саме з перебуванням там».

Для Геннадія та Володимира літо промайнуло з прицілом знову-таки на Південний полюс: роз'їзди по Україні, контакти з зацікавленими в освоєнні екзотичного континенту інститутами, «розкручування» нових проектів з дослідження атмосфери над Антарктидою та геолого-геофізичних робіт. Осінь — у гамлетівських роздумах: їхати цього разу туди чи ні. Надії на новий рік у них, щоправда, досить прозаїчні: отримати під свої проекти те, чого завжди не вистачає.

— На Міннауки нова антарктична експедиція впала, як сніг на голову, як на міські комунальні служби зима, — каже Геннадій Міліневський. — Хоча розмови про необхідні кошти вели ще з серпня, лише тепер почали капати перші копійки. Корабель мав відчалити ще 2 грудня, а тепер його відправлення перенесено. Він прибуде до Антарктиди лише в середині лютого, що ставить під загрозу заплановані наукові й ремонтні роботи, з якими можна справитися лише в лютому, коли в розпалі літо. Можна не виконати міжнародні зобов'язання оновити паливні так звані танки (140-тонний бак із паливом, що оживлює станцію), з якими вже не раз траплялися аварії.

Гроші виділяють тільки на саму експедицію, тобто на підтримку роботи станції. А на наукову програму з вивчення Антарктиди з тих пір, як наша держава заганяжувалася у світову спільноту дослідників крижаного континенту, не було виділено жодної копійки. За переконанням полярників, ніякого кроку вперед зробити неможливо, адже потрібно оновлювати апаратуру, обладнання. Не виключено, що мине два-три роки, а ми безрезультатно топтатимемося на місці. З другого боку, наші науковці працюють на світові бази даних, і їхні дослідження кмітливо використовує хтось, а не ми.

Замість епілогу

Зима. Новий рік. Г. Міліневський цього разу не поїде до Антарктиди, а почекає ще рік, щоб «розкрутити» до кінця нові проекти. Найбільше цьому радітиме його дружина, котра вже дві зими перезимувала без чоловіка. Він комплектуватиме наступну антарктичну експедицію, і за антифеміністичним принципом — за переконанням Міліневського, хоч як це малоприємно чути, жінці не місце в Антарктиді. (До речі, минулої антарктичної зими, а нашого літа, на «Вернадському» зимували чотири українські жінки, а троє з них захотіли зостатися ще на рік.) Володимир Бахмутов вирушить до країни пінгвінів на літній сезон разом із новою зміною полярників, невдовзі повернеться і знову горітиме наступною поїздкою. А в Києві за вікном падатиме сніг, і перевернуті вниз головою химерні чоловічки, стомлені морозами, маритимуть весною.

Георгій ВОРОТНЮК, «Голос України»

Через безнадію — до зірок

Дівчинка народилася без рук і ніг. Нині, уже дорослою, вона готує свою персональну художню виставку

Характери

До зали Одеської обласної ради миру, де зібралися журналісти, увійшла, злегка похитуючись, усміхнена дівчинка. Ті, хто бачив, знав її раніше, не одразу впізнали у ній Оленку Ватан: ще півтора року тому, коли проводжали дівчинку до США, вона з такими труднощами пересувалася на... кустарно виготовленому візку. Й не була, безумовно, настільки бадьорою, говіркою, життєрадісною. А втім, згадується, й о тій порі песимістом її навряд чи хтось насмілився б назвати. Що була стримано-замкнута — це так, але ж — жодного слова, навіть натяку скарги на свою долю, від уяви про яку стає моторошно...

... Середня дитина в сім'ї, вона, на відміну від своїх цілком нормальних двох братів, народилася кволою калікою — без кистей рук, без ступнів ніг, з іншими важкими вадами. Ніхто — ні медики, ні батьки — й припустити не могли, що отаке виживе. А воно взяло та й вижило... До 16 років дівчинка виховувалася в Цюрупинському дитячому будинку, навчалася там у школі й малювала. Прохала когось потісніше одягти на куксу руки спеціально виготовлений для неї металевий браслет, вставити туди фломастера чи олівця... Оточуючі — і дорослі, й діти — з подивом, із захопленням спостерігали, як на листках паперу з'являлися одна за одною лінії, штрихи, як поступово виникали людські постаті й обличчя, дерева й будинки — все те, що бачили довкіл, а водночас якесь незвичне, від чого подовгу не відірвеш погляду.

— У тебе, Оленко, талант, — казали їй не раз.

Вона у відповідь лише сумовито похитувала головою. У її становищі зовсім про те не думалося: талант — не талант. Їй просто так хотілося малювати! У цьому тільки й радості: вийшло, таки вийшло на папері те, що в уяві малювала!

До 16 років нічого не знала про батьків, а ті — про неї. Давно вважали, уже звикли з думкою: немає в них дочки. Знайшлися, однак, люди (чи, може, то Божа милість, — думають тепер і сама Оленка, і її мати Олена Панасівна), які їх розшукали, звели докупи. Непростою, ой якою непростою була їх зустріч! Як і подальші стосунки людей, які хоча розумом і втлумачували собі неспростовну річ — свої ми, рідні! — та в щоденному спілкуванні раз по раз натикалися на непорозуміння, відчуженість. Звикання йшло довго й болісно. Оленка на якийсь час навіть переселилася в... будинок для людей похилого віку (для молодих інвалідів у нас якихось спеціальних притулків не передбачено). Олена Панасівна — за нею: влаштувалася туди на роботу, щоб бути ближче до дочки, щодня спілкуватися з нею...

А потім раптом (і це теж дочка й мати схильні вважати ще одним проявом Божої милості) в Одесі з'явилися волонтери з американської релігійної громади Ліла Стіл та Чарльз Сімпсон, доля звела їх з Оленкою. Дівчина справила на гостей з-за океану таке враження, що вони задалися ціллю будь що допомогти їй. Збирали гроші в своїй громаді в США, знайшлися милосердні люди й на Одещині: частину коштів виділив, зокрема, начальник морського торгового порту «Південний» Володимир Іванов. І настав день, коли Оленку Ватан, її матір та перекладачку проводжали за океан.

Там, у США, вони мешкали в домівках тих же благодійників — Ліли Стіл та Чарльза Сімпсона. Саме вони взяли на себе всі турботи щодо протезування ніг та рук Олени Ватан. Виготовили одні протези — не витримали, вийшли з ладу. У других, більш вдалих (що прослужать, стверджують фахівці, років 8—10) вона... танцювала прощальний вальс з лікарем, який її опікував. І навчала малюванню дітей-інвалідів в одній з благодійних притулків. А ще — малювала, малювала, малювала сама. Вже тепер, по поверненню в Одесу, і Ліла Стіл, і перекладачка Валентина згадали, як на одній з виставок Олена — де тільки сил узяла? —виконала десятки робіт, щоб тут же їх продати відвідувачам, а одержані кошти одразу передати американським дітям-інвалідам...

У перекладачеві тепер потреби вже немає: вивчила англійську, розуміє по-іспанськи. А ще вона навчилася шити на швейній машинці з ножним управлінням — і цим теж щиро тішиться. Навіть якоюсь мірою пов'язує з отим своє майбутнє: можливо, подолилася, піду навчатися в училище на швачку... А потім:

— Та до художнього училища все-таки більше хочеться!

З радістю ухопилася за пропозицію Центру української культури в Одесі влаштувати там свою персональну художню виставку. Дещо можна буде дібрати з уже намальованого, та основою мають бути нові твори. А це значить — треба малювати. Багато й наполегливо. Що ж, вона до цього готова. У неї почалося інше — друге, можна сказати, життя.

Одеса.

Листи з кошика

Не хочу бути дармоїдом!

Звертаюся до лідерів партій, банкірів, добродіїв. Напередодні виборів ви спите і бачите себе депутатами. Тому обіцяєте допомагати, сприяти, підтримувати. Прошу від слів перейти до справи. Допоможіть коштами на придбання вантажного мікроавтобуса. Я інвалід дитинства, але не хочу бути дармоїдом. Гроші перерахуйте на рахунок в Радомишльському відділенні Агропромбанку. Обіцяю усіх спонсорів назвати поіменно. Щиро вдячний.

Анатолій ФЕЩЕНКО.

Радомишль
Житомирської області.

Коня мені, коня

Нам роздали землю і пропонують на ній господарювати. Я змайстрував собі воза, плуга, борони, культиватора. А ось тяглової сили не маю — колгосп уже третій рік не платить зарплату. Я дуже прошу: може, серед добрих людей хтонебудь купив би коня. Мені хоча б 350 гривень, а решту (кінь коштує до 500 гривень) якось настягнув би.

Петро БУРДЕЛЯК.

Сестрятин
Радивилівського району
Рівненської області.



Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

Найяскравіша «зірка»

ПРИХИЛЬНИКАМ спорту і особливо баскетболу, либонь, не треба представляти визначну українську спортсменку, олімпійську чемпіонку і чемпіонку Європи, володарку Кубку Ронкетті Марину ТКАЧЕНКО. Вона й тепер — найяскравіша «зірка» в українському баскетболі. Разом з чоловіком Ігорем вони очолюють цікаву й самобутню київську команду «ТІМ СКУФ», яка йде в групі лідерів у національному чемпіонаті. До того ж Марина — дуже приємний співрозмовник.

— Коли не секрет, розкажіть, що саме змусило вас свого часу залишити київське «Динамо»?

— Грала я тоді в Угорщині в одному з клубів. І почувалася чудово. Проте мене все-таки умовили повернутися в «Динамо». А коли приїхала до Києва, зіткнулася зі знайомими проблемами. Умови контракту виконувати не поспішали. Єдиний, хто не забував обіцянок, то це Борис Сосланович Савлохов. Тому вже невдовзі вирішила однозначно: динамівський «корабель» залишити.

— І вирушили до Запоріжжя, до клубу «Козачка»...

— Так. У новому клубі все було набагато стабільніше. Мені сподобалося. До того ж я вже визначилася: з України ані кроку.

— Однак і в «Козачці» довго не затрималися...

— Чому недовго? Півтора сезону віддала цьому гарному колективові. І моя заслуга в тому, що він пробився нагору, став чемпіоном країни. Розумієте, мені вже не двадцять років. Попоїздила по всьому світі. Побачила чимало й себе показала. От і настав той прекрасний момент, коли страшенно, наче магнітом, потягнуло додому, до Києва.

— А чому все-таки в команду університету фізичного виховання і спорту?

— Якщо чесно, то не збиралася я ні в яку команду. Хотіла закінчити виступати зовсім. Та легко сказати, важко виконати. Минув мій місяць відпустки. І стало сумно без баскетболу. Зрозуміла, що ще не награлася. Порадилася з чоловіком Ігорем — чудовим спортсменом, який прекрасно розуміється на нашому ділі. І вирішила залишитися у спорті. Потім ми дуже серйозно обговорили перспективи університетської команди з Галиною Степанівною Руцинською — великим авторитетом у баскетболі, чудовою, душевною людиною. Отримавши її благословіння, почала заповзято працювати.

— І сама Галина Степанівна, як бачимо, працює разом з вами?

— Як же ми можемо обійтися без неї, без її величезного досвіду, зрештою, доброго слова? Вона для наших дівчаток наче рідна мати.

— Либонь, важко сидіти одразу на двох стільцях — гравця і тренера?

— Нелегко. На жаль, не всі наші дівчатка розуміють до кінця, що від них хочуть. Я вимагаю, передусім, строгої та уважної гри в захисті. Їм потрібно активніше підвищувати майстерність. Та поки що допомоги від них не так уже й багато. Можливо, я в чомусь не маю рації, вимагаючи від них такого самого ставлення до тренувань і гри, як і від себе. Інколи деякі їх дії мене дратують. Як-то кажуть, я уже двадцять разів на їхньому місці перехопила м'яча. Хоча чудово розумію, що дівчиська ще дуже молоденькі. А досвід до них обов'язково прийде. З часом, звичайно. Втім, з командою ми працюємо лише чотири місяці. Однак результати вже наявні. «ТІМ СКУФ» — серед лідерів чемпіонату країни, один з претендентів на призове місце. А найголовніше, що гра команди стала привабливішою. Нам приємно, що поступово збільшується число наших болільників. Деякі журналісти підходять до нас і кажуть: «Ви, певно, збираєтеся стати чемпіонками?..».

— А хто з тренерів для вас найбільший авторитет?

— Анатолій Петросян, який працює з київським «Динамо». Завдяки цій людині я, школярка, повірила в те, що можу стати справжнім майстром. Петросян — чудовий педагог. Він уміє розгледіти в людині Божий дар. А в процесі роботи розвинути найкращі якості спортсмена. От і ми з Ігорем дуже стараємося так само працювати з нашими підопічними. Хоча не всі вони палають бажанням вдосконалюватися. Візьмімо хоч би Оксану Скойбіду, в якої надзвичайні дані. Та лінощі заважають їй. Може отак і засидітися в перспективних.

— Які риси характеру Петросяна вам найбільше імпонували?

— Людина він сувора, жорстка. Був дуже вимогливий. Та водночас допомагав усім: і добрим словом, і підказкою, виявляючи витримку й терпіння. Одне слово, чудовий вихователь.

— Коли не секрет, то хто суворіший: Ігор Ткаченко — чоловік чи тренер?

— Я суворіша. А він загалом добра людина. Нікому ні в чому не відмовляє.

— До речі, кажуть, що ви в клубі розвели сімейність? Адже крім вас та Ігоря в колективі працює ще й батько вашого чоловіка...

— Почну з того, що Анатолій Панасович — особа цілком офіційна, віце-президент клубу «ТІМ-СКУФ». Цю прекрасну, талановиту людину, безмежно закохану в спорт, великого трудівника, що розв'язує численні питання життя колективу, дуже поважають. Така сімейність лише на користь справі.

— А все-таки, скільки ще маєте намір грати в клубі та збірній?

— За команду гратиму, скільки вистачить сил. Поки не відчую, що вже не допомагаю, а заважаю колективові. Щодо збірної, то тут набагато складніше. Все залежатиме від того, хто очолюватиме головну команду країни. До того ж багато що залежатиме й від мого клубного тренера — Ігоря Ткаченка.

— Під час київських матчів на лаві запасних вашої команди сидить гарнесенький хлопчисько, зацікавлено позираючи на майданчик...

— Наш восьмирічний син Ігор баскетбол просто обожнює. Та коли гра нецікава, тоді він відволікається на іграшки. А коли напружена — стільки емоцій! Він, як іде на матч, каже мені: «Якщо судитиме Рижик, то ми програємо». (Сміється.) Воно хоч і маленьке, та на «баскетбольній кухні», надто ж суддівській, розуміється непогано. Ігорьок вивчив усіх суддів, усі команди. Може навіть сказати заздалегідь, хто скільки заб'є, дає свої оцінки.

— І останнє запитання: хотів би дізнатися, які плани у «ТІМ-СКУФ»?

— У минулому чемпіонаті колектив посів п'яте місце. Природно, ми прагнемо піднятися хоча б на кілька сходинок вище. Наш тренерський склад має амбітну мету — побороться за якісь медалі. Постараємося, аби й наші дівчата перейнялися цією метою. Ну, а поки що ми вже зробили кілька кроків у цьому напрямі, опинившись у першій шістці клубів, які на другому етапі чемпіонату вестимуть боротьбу за нагороди. До речі, запрошуємо наших прихильників на стартові матчі: приймаємо донецький «Енергобіс», а наступного дня — сімферопольський «Університет».

На знімках: колишня динамівська гвардія — Людмила Назаренко (ліворуч) і Марина Ткаченко; наче вихор, мчить до щита суперниць Марина Ткаченко.



Велика мандрівка маленької кульки

ЯЛИНКОВІ прикраси зі Львівського склодзеркального заводу прикрасили нині тисячі осель. Їх експортують у 33 країни світу. Підприємство входить до п'ятірки найбільших світових виробників такої продукції і з року в рік успішно долає конкуренцію на ринку.

Який чудовий подарунок зробив Святий Миколай моїй доні. Поклав уночі біля її ліжечка скриньку з чарівними кульками, і кожна з них сповістила, що попереду так багато зимових свят. Маленькі рукотворні дива з'явилися того дня в багатьох оселях, а сьогодні вони причепурили собою ялинки. Вироби львівських майстрів змінюють наші традиційні уявлення про призначення ялинкових іграшок. Їх можна дарувати як сувеніри за різних нагод. Приміром, маленька скульптурка Богородиці чи кулька з різдвяним сюжетом — милі серцю атрибути Святвечора.

Напередодні новорічних свят керівники облдержадміністрації запросили журналістів саме на це підприємство, щоб показати великий потенціал місцевого виробника. Цей завод — перше в Західній Україні справді приватне підприємство, очолюване власником Богданом Дацком. Його не обирали колективом, як це водиться на ВАТ-ЗАТ, де голови правлінь чи президенти, не таємниця, частенько стають заручниками групового волюнтаризму. Він сам обирає шлях, яким іти, і людей, з якими працювати. А результати — навіч.

За океаном, у Атланті, чотири 18-поверхові виставкові павільйони експонують ялинкові прикраси з усього світу. Львівська продукція посідає у цій експозиції одне з чільних місць. Маленька кулька цілорічно котиться вздовж і впоперек земної кулі й несе світові добрі вісточки про українських виробників — майстрів склодзеркального заводу та їхніх партнерів із ВАТ «Іскра», Золочівської картонажної фабрики, що виготовляють склодувні трубки та упакування з вишуканим дизайном. Здавалось би, конкурентів — сила-силенна. Лише в сусідній Польщі 129 фірм виготовляють ялинкові прикраси, та львівські іграшки залишаються неповторними і конкурентоспроможними. Вочевидь, дається взнаки тверда і вправна рука власника.

— Я — холерик, працюю багато, і не всі витримують цей темп, — каже про себе Богдан Дацко. — Треба бути першим або другим. Не вмію бути третім.

Його сходження щонайменше нагадує новорічну казку. Почав працювати з 14 років і пройшов усі сходини: від монтажника, кочегара — до токаря-інструментальника. Здобувши фах економіста, працював в облпостачзбуті, де «сидів на дефіцитах». Найбільшою цінністю, яку здобув для себе, поїздивши по світу (побував у 60 країнах) вважає інформацію: 1985 року він достеменно знав, чого бракує нашому ринкові, а чого маємо забагато. А ще побачив, як уміють працювати японці, китайці, корейці. З цим безцінним багажем залишив посаду з її розподільними функціями і затіяв грандіозний експеримент на незораній цілині приватного бізнесу. Під його орудою постала зовнішньоекономічна асоціація «Галімпекс». Склодзеркальний завод — її дитище. Його придбали 1993 року як об'єкт, що «дихав на ладан». Згодом з'ясувалося, що кількість боргів цього заводу у 8 разів перевищувала його вартість.

— Я був наївний, — пригадує Богдан Дацко. — Запросив партнерів, поділив власність, а потім... товариші перестали бути товаришами. Це — найстрашніше, коли зраджують, крадуть ідеї. Фаховість — то ще не все. У нас ніхто не вчить працювати в інтересах власника і в своїх інтересах. Приходить, приміром, випускник інституту менеджменту й каже: «Я коштую триста доларів». А мав би, вважаю, поцікавитися, скільки і як він зможе тут заробити.

Соціалістична ментальність на грунті приватної справи раз у раз породжує несподіванки, зокрема в кадровій політиці. Фахівці культивують власну незамінність, оточують себе сірістю і... «виїдають» того, хто талановитіший. Поки що Богдан Дацко не навчився долати це зло гуманними методами, а до жорстких вдаватися не хоче. Серед золотих правил фабриканта, які він виробив для себе, набивши не одну гулю, головними є такі: рентабельність не повинна перевищувати 8—10 відсотків, а кошти треба витрачати не на Канарські острови, а вкладати їх у нерухомість, у розвиток. Учорашня руїна завдяки такому підходу перетворилася на сучасне виробництво, де працюють 500 робітників. Стали у пригоді зібрані по світу зернини чужого досвіду, зокрема у виробленні режиму економії. Кожний підрозділ нині має власну котельню, кожна батарея — з терморегулятором. Агенція «TACIS» обрала саме цей завод об'єктом свого обсервування, і згодом спільними зусиллями буде вироблено шляхи подальшого розвитку заводу.

Поки Богдан Дацко роздаровував разом із Святим Миколаєм святочні дарунки дітям і дорослим, міська рада також підготувала сюрприз.

— Випадково дізнався, що нас було викреслено із списку підприємств—претендентів на знак «Львівська марка». Один із депутатів виступив проти фабриканта, інші послухали. Світ визнав наші іграшки, вони з'явилися навіть там, де про Україну й не чули, а тут...

Велика зелена жаба, яка постійно сидить на його робочому столі (гумова іграшка), втішила господаря:

— Зрозумій, чоловіче, що ми не в Америці. До того ж гірка сіль буває корисніша для здоров'я, аніж солодка цукерка. Не журись! Святочні кульки котяться по білому світу й неодмінно повернуться з добром.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Іван ВАЛЬКО, доктор філософських наук

Повернення княгині

У МІСТО Немирів на Вінниччині повернулася княгиня Марія Григорівна Щербатова. Внучка відомого магната Болеслава Потоцького...

Воістину незбагненні шляхи Господні! Після стількох десятиліть офіційних прокльонів на адресу всього, що «паном звалось», Щербатова-Потоцька повертається в славнозвісний Немирівський палац, який у різні часи гостинно розчиняв двері для світових знаменитостей — Оноре де Бальзака і Ференца Ліста, Марка Вовчка і Миколи Пирогова, королів і дипломатів. Щоправда, дуже мало бачили ці стіни простих людей...

І ось тепер її зустрічають. У її ж колишньому палаці. Офіційно. На чолі з главою райради і райдержадміністрації Михайлом Матієнком та головлікарем санаторію «Авангард» Юрієм Ладубою. Тільки не живу, а «портретну».

У центральній залі головного білосніжного корпусу, який ледь зміг умістити немирівчан, гостей з Вінниці та відпочивальників, що прибувають сюди з усіх куточків держави. Серед присутніх можна було почути (і не жартома, а всерйоз!), що ця подія «планетарного масштабу». Можливо, таке визначення підказло слово «пленер», що звучало тут не раз. Що ж таке «пленер»? У перекладі з французької — «живопис на відкритому повітрі», що відтворює кольорове багатство природи, сонячне освітлення й повітряне середовище».

Саме такий пленер вдруге відбувся в Немирові та на мальовничих бузьких порогах у Печері, що за 18 кілометрів. Називався він ще II Всеукраїнський симпозіум «Краєвиди Поділля», на який з'їхалися митці з Києва і Вінниці, Миколаєва і Тернополя, Запоріжжя і Полтави, інших міст. Загалом близько двадцяти на чолі з президентом Академії мистецтв України Андрієм Чебикіним. За місяць творчого відпочинку на вільному повітрі виконано унікальні твори, що прикрашатимуть картинну галерею санаторію, а також експонуватимуться в музеях України.

Найбільший інтерес викликала робота професора Михайла Гуйди, який зобразив княгиню на фоні чарівного паркового краєвиду. Щербатова-Потоцька (як схрестились прізвища представників панівних класів двох імперій, що володіли нашою землею впродовж століть!) ніби вдивляється у свій «день грядущий». А він підготував їй бути розстріляною більшовиками у 1919-му разом з дочкою. Сина, що був зятем відомого прем'єра — реформатора Росії Столипіна, спіткала така сама доля.

...Після урочистостей я блукав алеями одного з найстаріших в Україні паркових заповідників, де зібрані дерева і кущі майже з усієї планети. І багато думав: «Чому колись я сприймав усе про княгиню негативно? Чому ми вірили, що її справедливо було розстріляно? Без суду і слідства! Чому не знали про її благодійницьке, меценатське життя? Чому, чому і знову чому?»

Пишаймося, що правда і справедливість повертаються до нас. І сказати ту правду ніколи не пізно. Хай знають тисячі й тисячі тих, хто відпочиває в Немирові, якою була княгиня, що залишила навіки людям чудовий палац!

Ольга ВАУЛІНА, «Голос України»

«Наша крыша – небо голубое, наше счастье жить такой судьбою!»

«Жити в суспільстві і бути вільним від суспільства — неможливо!» — стверджував класик марксизму-ленінізму. Андрій вирішив спростувати цю аксіому і пішов жити в гори.

Карадаг у перекладі з татарської — «чорна гора». Тут справді все чорніє, коли небо затягують хмари. Та «чорнота» Карадагу — в його містичності. Андрій поважає її, але не боїться. Запевняє, що люди страшніші за природу.

Інстинкти Мауглі прокинулися в ньому вже у зрілому віці. Жив собі Андрійко з мамою у Сімферополі, ходив до школи, потім у ПТУ, коротше кажучи, життя його було, як у всіх, середньостатистичне. У 14 років хлопця судили за бійку. Отримав термін умовно. Він шукав свободи і незалежності, і знайшов усе це високо над землею, в горах.

Тут зустрів і своє кохання, таке ж шалене й волелюбне, як сам. Ліля приїхала відпочивати до Чорного моря без речей — маленький рюкзачок і спальник. Це майно і стало її приданим. Сімейне життя закоханих трубадурів розпочалося в наметі. Ліля перевірила на собі твердження ліриків — «з милим рай і в курені».

Почалися холоди... Молоді люди найняли кімнатку на Біостанції — невелика населена оаза, де живуть і працюють співробітники Карадазького заповідника. Перебивалися випадковими заробітками: послуги електромонтажника та художника з кераміки тут не мали попиту.

Часто голодували, та їхати в цивілізацію до батьківського вогнища не збирались. У них був уже свій дах, нехай у вигляді блакитного неба, але свій. На другому році спільного життя молоді люди уподобали для свого «гніздечка» будиночок «людожера» — закинуту вівчарню високо в горах. Певно, людожер у дитинстві багато хворів, бо його апартаменти за площею нагадують кухню у старих «хрущобах». Щоправда, цьому приміщенню не відомі ні світло, ні водопровід, ні газова плита. Ходять молодята по воду до чистого джерела, готують їжу в печі, а замість лампочки Ілліча в єдиному віконці будинку вечорами видно вогник скіпки або свічки.

Андрій отримав місце єгеря і провідника в заповіднику. Робота здебільшого сезонна. Зарплата також сезонна, у кращому разі, три місяці на рік. Єгері — не шахтарі, тому не страйкують. Влітку годують туристи (екскурсії по заповіднику платні) і природа: гриби, ягоди, фрукти, трави... Однак на підножному кормі довго не прожити. Цього року господарство єгеря поповнилося п'ятьма козами на чолі з козлом Борисом — чи то названого на честь президента Росії, чи то схиляючись перед творчістю Бориса Гребенщикова. Цей дружний козлиний гарем годував ціле літо і осінь Лілю та Андрія. Іноді Андрій привозив невеликі посилки з їжею від мами з Сімферополя: для себе — крупи, сало, соняшникову олію, для Раджа (сторожа притулку «Людожера», пlivрічного кавказця) — кістки. А ще — поживу для душі та розуму від друзів і з міської бібліотеки.

А ось Ліля потрапила на історичну батьківщину, в Прибалтику, тільки через три роки — треба було обміняти старий радянський паспорт, щоб нарешті узаконити свої стосунки з Андрієм. Хоча в горах усі акти громадянського стану видаються як гротеск, але з'явилися обставини, що змусили дівчину тимчасово повернутися в суспільство, із якого вона пішла. Ліля чекала дитину.

Шлях додому був нелегкий. Щоб опинитися в рідних стінах, потрібно було перейти кордон незалежної держави. Легально на це потрібно було б кілька місяців — запит до латвійського посольства, очікування на відповідь, бюрократична тяганина, нудні пояснення і гроші... Вночі, намагаючись триматися подалі від людей, ночуючи в копиці сіна, Ліля йшла до рідного дому. Гра в «іноземного розвідника» закінчилася щасливо.

У листопаді в єгеря народилася донька. Новий рік гірська сім'я зустріла біля підніжжя Карадагу в гуртожитку, де їм дали на зимовий період невелику кімнату з батареєю. Та це тимчасова необхідність. Бо кращі за гори можуть бути тільки гори, які щасливе подружжя, даруйте, вже трійця, не проміняє на жодні блага цивілізації.

Жарт номера



Мал. Василя ФЛЬОРКА.

Ергономіка наша метикувата

Графік чергувань звів у новорічну ніч двох сторожів на засніженому складі однієї фірмочки. Стерегли тут ночами чоловіки бронзові статуї колишніх вождів, мідні обмотки генераторів і незбагненну кількість усякої всячини, котру майже за безцінь звозили сюди, ховаючи очі, лукаві господарники.

По радіо вже транслювали новорічну промову Президента, а Микола все ніяк не міг зубами вчепитися за горілчану бляшку, яка не мала маленької, але такої необхідної деталі — вушка.

—От совки прокляті! — спльовуючи, гнівався Микола, ревний прихильник цивілізованого світу й палкий опонент усього доморослого. — Та нам і сторіччя мало буде, щоб наблизитися до рівня добробуту білих людей. Диви, онде вже й губи порізав, а відкоркувати кляту пляшку не можу. Тьфу!..

Петро, котрий попри все ще й досі пишався значком «Винахідник СРСР», спокійно взяв з рук Миколи пляшку, легенько чиркнув «безкозиркою» об якийсь тільки йому помітний пуп'янок на дошці, і та вмить злетіла.

—Там, у них, — кипів Микола, — світом речей керує наука ергономіка, яка, як тлумачить енциклопедія, вивчає проблеми оптимального пристосування навколишніх умов виробництва для ефективної праці. У них все, від зубної щітки до гудзика, підпорядковано вимогам ергономіки, тобто максимальної зручності у користуванні.

—Що це ти все телемешиш: у них, у них, у них?! — обурився Петро й машинально взяв зі столу оту капосну кришечку і враз здивовано вигукнув, придивившися: —Ти диви, ось тобі й наша українська ергономіка: онде викарбувано літеру «Р».

—То й що? — не зрозумів Микола.

—А те, що горілка ця «Російська». А на бляшанці «Пшеничної» викарбувано «П», «Московської» —«М». Спробуй теперечки обдурити українського покупця, етикеточку вже не переклеїш...

Микола на мить розгубився — не очікував такої гострої шпильки, але, враз оговтавшись, єхидно вгвинтив:

—А що карбуєте ви, метикуваті українці, на пляшках з українською горілкою з перцем?!.. Либонь «УГЗП», га?..

—За законами ергономіки, а по-нашому — української метикуватості, — зреагував Петро, — у кожну пляшку заради отого енциклопедичного оптимального пристосування кидають по дві перчинки, о!

З радіоточки почувся дзвін годинника головної столичної вежі, й чоловіки похапали гранчаки. Дзенькнули склянки...

—За щастя, за здоров'я, за добробут! За нашу неперевершену й суто українську науку — ергономіку, а точніше — за всепереможну українську метикуватість!..

Юрій БОЛЬШАК.

Заклик до Нового, 1998 року

- Хай живуть сутінки — світле майбутнє темряви!

Минуле 1997 року

- Стародавній світ був забруднений природою.

Життя прийдешніх років

- Життя — випробний строк безсмертя.

Черговість

- Закінчився льодовиковий період — розпочався опалювальний.

Справа святкова

- Запрошення на обід зазвичай вносять у меню.

Підсумки року минулого

- Історичні процеси зазвичай завершуються кримінальними.

Попутники після Нового року

- Конвоїрам завжди по дорозі з нами.

Зближення під час святкування

- Як зближує людей мордобій!

Прикмета наступного дня

- Обличчя, спотворене думкою.

Юрій БАЗИЛЕВ.

Місцева політика

Часом поговорити з начальством про діло, не зачепивши політику, дуже велика морока. То колись було: зайдеш у райкомівський чи обкомівський кабінет, вигукнеш гасло на предмет додаткового процента чи підвищених соцзобов'язань — і ти вже своя людина.

Нині вдивляєшся в недоступне, насторожене обличчя керівника і терзаєшся в здогадках: чи то він з демократів, а чи з консерваторів, з правих чи лівих, а мо, й центрист? Як найліпше викласти своє прохання, аби був з того толк? Отож сідаєш лишком напроти цього загадкового і мовчиш, як перед сповіддю.

Розмова починається нелегко. Посидиш, понудишся і берешся-таки зондувати обстановку.

— Так я, гм, відносно того...

— Відносно чого? — спитає начальник втаємничено.

— Того, про що ви минулого разу... На одних зборах...

— Ну й правильно.

А що саме минулого разу цей тип казав, ні він, ні я, либонь, не пам'ятаємо.

Тоді починає намацувати він:

— То ви, значить, так і міркуйте?

— А чого б і ні!

— І підтримуєте?

— Безперечно!

— Цих чи тих?

Я трохи вагаюся і мовлю:

— Тих, які, гм, ці...

— Ага! Виходить, ви?.. — і вичікувально замовкає.

— Аякже!

— Просто чудово!

Пауза залягає надовше. Потім я веду:

— Тому що, якби...

Співрозмовник відгукується:

— М-да! То було б!

— А таки так!

— Усі ми повинні бути там... де повинні.

— Абсолютно!

— Я бачу, ви розумієте?..

— І я бачу!

— То ви?

— Я!

— А ми...

— І ви!

— М-да! Тут потрібно так, як потрібно...

— Абсолютно!

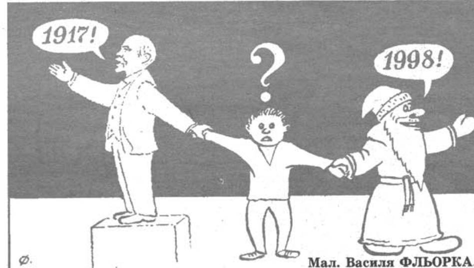
З'ясувавши таким чином перші ідейні позиції, ідеш у глибшу розвідку.

— А відносно того, що ви, гм, то ми відразу так, щоб я...

— Ну й правильно!

— Тому, що якби не так, то тут саме...

— Бо й зрозуміло!



Мал. Василя ФЛЬОРКА.

— А ті, що не сюди, то воно б сказати, само собою...

— Про що мова!

— Отепер ми до вас так, щоб тут ви, гм, як до нас...

— З дорогою душею!

Поговоривши ось у такому душевному ключі, нарешті, насовуєш вушанку і чимчикуєш з кабінету. І за дверима міркуєш: чого ти сюди, в дідька, заходив? Ясно, як двічі по два: приходив, аби порадитись, як зустрічати в районі Новий рік.

З другого боку, як ти про цей Новий рік скажеш начальству, не поговоривши про політику.

Іван КИДРУК.

Сатиричний коментар

Напередодні нового року в Англії виявлено відомі полотна «Бій хрестоносців з турками у 1204 році» і «Натюрморт з раками», викрадені у березні 1997 року із Полтавського музею. «Господарів» шедеврів арештовано.

Тирада картинокрада

Сховавшись під подушкою,
Грабіжники балакали:
—Вдавились не галушкою,
— А подавились раками...

Безцінний бій

«Бій хрестоносців
з турками»
Поцуплений був урками.
Чому «Полтавський бій»
не вкрали?
Бо ще ціни не склали.
Зате вже сходяться в ціні
На битві у малій Чечні.

Володимир СЕМЕНО.



7 мішків гречаної вовни

Довідка

В. Бананчик працює виконробом БМУ-543. Зарплата — 150 гривень. Час закінчення роботи — 17.00. Довідка 1 січня видана для пред'явлення теща.

Оголошення

З 1 січня до 20 вересня буде припинено подачу води в 366-й мікрорайон у зв'язку з подачею її в 642-й мікрорайон.

Новинка до Нового року

Виготовлення нових прасок марки «Буран-230» освоєно на електромеханічному заводі ім. Шмакова. Особливість нової моделі полягає в тому, що цими прасками можна не лише забивати цвяхи і лякати людей, а й прасувати білизну.

Порядок наведено!

А. Огірок із селища Нового у своєму листі повідомив, що квиток на автобус з Нового до Веселого коштує 7 гривень, а квиток із Веселого до Нового коштує вже чомусь 9 гривень. Після втручання редакції нами отримано відповідь від компетентних осіб, в якій повідомляється, що безладдю покладено край, порядок наведено! Тепер квиток на автобус як з Нового до Веселого, так і з Веселого до Нового коштує 25 гривень.

Олександр ПЕРЛЮК.

Наступний номер «Голосу України» вийде 5 січня 1998 року.

Голос України

Засновник — Верховна Рада України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.

◊ Рукописів не повертаємо.

◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 251851.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Зам. 0311250.